

SLOVENSKI NAROD

zhaia vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 pett 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, veči inzerati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za izvozništvo 360 D.

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 3, priložje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poština plačana v gotovini.

Naša politika napram Italiji.

Kadarkoli se pojavi čas konference z Italijo, izbruhne v našem opozicijskem časopisu val klevetniške kampanje proti vladi in našemu zunanemu ministru, češ da se izdajajo naši življenjski interesi in da Srbija prodaja Jadran Italiji. Ta klevetniška kampanja se nadaljuje tekom konference in se ob sklepu konference še enkrat kvitira s prav debelimi lažmi o definitivnih izdajah.

Dasi se je ta klevetniška kampanja precej obrabila, se vendar še prav izdatno uporablja, znamenje, da naša javnost na njo reagira in da jo sprejema nekritično.

Pametni človek ne more odrekati naši zunanji politiki dobre volje. Saj vodi italijansko - jugoslovenska pogajanja povečini naš ožji rojak dr. Rybář. Pametna kritika bo kvečjemu vprašala, ali so ta pogajanja dovolj spretno aranžirana, ali se primerno branimo in ali vemo, kaj sploh hočemo!

Jasno je tudi na drugi strani, da nas skuša Italija več kot mogoče oćiganiti, da zavlačuje ustavitivne zaključke ter da si prizadeva definitivno na vzhodni jadranski obali dve trdni postojanki na Reki in Zadru. Postojanki pa sta po vseh nacionalnih, demografičnih in gospodarskih zakonih popolnoma nezdružljivi. Čim več svobode zahteva Italija od nas za ti dve mesti, tem večja bo nevarnost za nje, da se lepo preko noči pojugoslavijo.

Rekli smo že, da lahko sodimo našo zunanjo politiko napram Italiji samo s tehničnega stališča in da gre pri kritiki kvečjemu za tehnične momente primernih diplomatskih korakov in sposobnosti. Marsikaj bi bilo lahko bolje, zlasti bi Slovenci danes mogli uživati meje do Št. Petra na Krasu in železnico do Reke, da smo se ravnali po Nikoli Pašiću in zavrgli tirade g. Trumbića na mirovni konferenci, s katerimi je dosegel, da smo ostali sami z Italijo. Tu tiči zgodovinska krivda in razlog poznejših neuspehov z Italijo. Sama Jugoslavija mora v današnjem svojem štadiju naravno podležiti italijanski diplomaciji in današnjemu vojaškemu ter političnemu razmerju sil, na mirovni konferenci pa smo stali proti Italiji na strani zapadnih velesil. Njih posredovalne predloge smo dobili po zaslugi g. Trumbića, sedaj žanjemo žetev izolirane diplomatske razgovorov in urejevanj z Italijo.

Naši politiki napram Italiji pa je predvsem manjkala doslej zaslonba v lastni državi, torej zaslonba od strani prećanskih krajev! V vseh državah smatrajo tako zaslonbo kot predpogoji uspešne diplomatske akcije, pri nas pa smo podpora zamenjali s klevetniškim sumničenjem ter z razornim defetizmom. Naša javnost ni pobiljala italijanske diplomacije, marveć domaćo! Nikdar še nismo čitali v opozicijskem časopisu, od »Slovenca« pa do zagrebškega »Obzorja«, »Hrvata« in »Slobodnega doma« članke proti Italiji in njenim reško-zaderskim aspiracijam! Vse te velike in usodepolne stvari so temu časopisu bile postranska stvar. In opozicijski časopise se še izdale kot časopise češkoslovenskega izdajstva, kot glasnik hrvatskega in slovenskega dela našega naroda, ki sta vendar najveć in takorekoć življenjsko interesirana na zunanji politiki proti Italiji!

To se mora izpremeniti. Opozicija mora kreniti na pot stvarnosti in realnih interesov. To pomeni v zunanji politiki stvarno podpiranje naših pozicij, in sicer naših gospodarskih pozicij v Dalmaciji in okoli Reke proti izkoriščevalnim aspiracijam Italije na Reki in v Zadru!

Nadalje si je treba zapomniti, da obstoja naša najjaćja zunanja politika proti Italiji v tem, da pospešujemo razvoj našega jadranskega gospodarstva, da dvigamo naše jadranske pokrajine gmotnem, poljedelskem, trgovinskem, prometnem, plovbenem in obrambnem ozirju! Tisti nacionalistični pohod na Jadran in na jadranske obale, ki smo ga tako idealno in zanešeno izvajali pred vojno na Goriškem, v Istri in v Dalmaciji, se mora obdoviti!

Kapitulacija opozicije.

Zadnji teden pred sestankom narodne skupćine. — Seje posamnih klubov. — Nove intrige opozicije.

— Beograd, 2. marca. (Izv. Ob 11.) Sedaj se nahajamo v zadnjem tednu pred otvoritvijo narodne skupćine. Te dni se bodo politični dogodki in akcije razvijali z bliskovito naglasi. Najbolj zanimivo je, da imajo določiti v tem času vsi parlamentarni klubi nadaljno takiko za delo v parlamentu.

Za jutri je napovedana plenarna seja Davidovićevega glavnega odbora. — Kakor je vaš dopisnik prav dobro obvešćen, struja, ki jo vodi Kosta Timotijević, nikakor ne soglašja s politično taktiko Ljube Davidovića. Ta struja pridobiva vedno večji teren v glavnem odboru Davidovićeve stranke. Ta struja je tudi napram samostojnim demokratom mnogo pomirljivejša in skuša po posredovalnih dorećih stike z njimi. Samostojni demokratje nasprotno opazujejo vse dogodke mirno in oprezno. Samostojni demokratje se ne oddalje od začrtanega programa Narodnega bloka.

Za sredo 4 t. m. ste sklicani seji glavnega odbora radikalne in odbora samostojnodemokratske stranke. Po teh sejah se vrši skupna seja obeh vodilnih strank. Ko bodo določene v klubih glavne politične smernice, se sestane ministrski svet, da v bistvu pretrese delovni program za narodno skupćino, obenem tudi program za verifikacijski odbor.

Ostale opozicijske stranke zborujejo v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Klerikali v Ljubljani, radićevci v Zagrebu in bosanski muslimani v Sarajevu.

Treba je tu pripomniti zelo znaćilen pojav, da je opozicijska tisk populnoma kapituliral in da je izrazil že vsa mogoća sredstva proti vladi Narodnega

bloka, toda brezuspešno. Zelo živahno se je danes dopoldne v Beogradu komentirala vest zagrebškega »Jutarnjeg lista«, da je edini izhod iz situacije ta, da se P. P. režimu prepusti delo v narodni skupćini tako dolgo, da se rešijo najpotrebnejši in najnućnejši zakoni, tako: invalidski zakon, tiskovni zakon, stanovanski zakon in konćno proraćunski provizorij za nekaj mesecev. Po tem konćanem delu naj bi vlada, tako plevira »Jutarnji list«, zopet razpisala svobodne nove volitve. Vladni krogi zatrjujejo, da se v opozicijskih vrstah pojavljajo znaki, ki kažejo na popolno kapitulacijo opozicijskih strank, združenih v »bloku narodnega sporazuma in seljaške demokratije«.

Znaćilna so dalje politična razmotrivanja današnje blokaške »Pravde«. Ta list priznava, da je sedanja vlada odloćena delati v skupćini z večino, ki ji je na razpolago. Priznava dalje, da vlada Narodnega bloka ne namerava delati nikakih ekstraturnih in novih političnoparlamentarnih kombinacij. Kljub temu priznava pa glavni organ opozicije ne prikriva novih poskusov za intrige, da bi prišlo med radikali in samostojnimi demokratji do nesoglasij. Izrablja gotove, povsem neutemeljene vesti o tem, da se nameravajo izmenjati nekateri ministrski portfeli, tako pravosodno in poljedelsko. Vse intrige so sedaj opozicijske koncentrirale proti pravosodnemu ministru dr. Edu Lukiniću.

V glavnem prićenja danes politična situacija postajati živahna in v naglem tempu se začno pojavljati parlamentarni dogodki, ki prinesejo vladi Narodnega bloka konćni uspeh.

Letni občni zbor SDS v Zagrebu

— Zagreb, 2. marca. (Izv.) V prostorih tajništva mestne organizacije je bil večeraj občni zbor samostojne demokratske stranke za Hrvatsko in Slavonijo. Obćni zbor je vodil predsednik mestne organizacije dr. Ljubomir Tomašić. Zbor je sprejel predsedniška poročila o strankinem delovanju za leto 1923-24. ter odobril tudi tajniška in blagaćniška poročila. Nato so bile volitve. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Tomašić, v odbor mestne organizacije je bilo izvoljenih 23 oseb. Kot člani odbora se smatrajo tudi vsi izvoljeni narodni poslanci in občinski svetovalci, ki so prstaši SDS. Z ozirom na to, da je bila s 1. marcem konćno izvršena likvidacija pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo in da so se na Hrvatskem ustanovile štiri oblasti, je občni zbor sklenil, da se v vseh oblasteh ustanovi posebna oblastna organizacija SDS. Tajništva teh organizacij

imajo prevzeti nalogo skrbno in obširno voditi propagando in skrbeti za krajnje potrebščine njih podrećenih organizacij. Tajništvo SDS v Zagrebu prevzame posle oblastnega tajništva za zagrebško oblast.

Obćni zbor je konćno sprejel več predlogov. Tako se poziva organizacija, da preskubi novi stanovanski zakon, ga prouči in se z stanovanimi interesom zavzema za agospodarsko slabejše sloje, kotere naj zakon šćiti. Drugi predlog poziva narodne poslance SDS, da se z najvećjo intenzivnostjo zavzamejo za to, da pride mesto Zagreb glede uradniških draginskih doklad v prvi razred. Tretji predlog se tiče reorganizacije poslovanja tajništva SDS v Zagrebu. Živahna debata se je razvila tudi o nastali politični situaciji in o napredovanju SDS na Hrvatskem in v Slavoniji. Letni občni zbor SDS je bil prav doro obiskan.

Dve možnosti.

Delovna vlada. — Ljuba Jovanović vstopi v kabinet.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) V vladinih krogih so mnenja, da nima sedanja vlada nobenega povoda, da bi še pred sestankom parlamenta podala ostavko. Moćni ste dve alternativni: 1. da sedanja vlada poda ostavko in da kralj takoj podpiše ukaz o ustvortvi sedanjega kabineta v delovno vlado. Ako se to zgodi, stopi vlada pred parlament s posebno deklaracijo, ki je v glavnih obrisih že izdelana. Potem se izvrši rekonstrukcija kabineta, toda šće ko se že nekoliko uredi razmere. — 2. Mogoće je, da odstopi vlada, ko se

Naša politika proti Italiji mora torej v prvi vrsti nastopati in delovati interno v smislu šćirokopotezne prometne gospodarske in nacionalistične akcije napram Jadranu, napram tej bodoći hrbenici jugoslovenske države! Tu nastaje vprašanje, da se prećanska opozicijska politika temeljito izpremeni in da se povrne k stvarnosti! Potem se lahko izpreminja ustvarjaćo

konstituirati narodna skupćina. V tem slučaju poveri kralj, o tem ni dvoma, takoj mandat g. Pašiću, da sestavi delovno vlado. V tem primeru pokliće zahteva vlado nove osebe, obak paćnih klubov in politične razmere vobće. V obeh slučajih pa izstopita iz vlade ministra dr. Šurmin in dr. Drinković iz enostavnega razloga, ker nista bila izvoljena.

V drugem slučaju pa vstopi skoraj gotovo v vlado tudi Ljuba Jovanović. Na njegovo mesto bi bil izvoljen za podpredsednika narodne skupćine Nikola Uzunović. Ni izkljućeno, da vstopi v vlado tudi Ljuba Zerković.

in aktiven faktor naše zunanje politike, lahko postane voditelj naše splošnonacionalne akcije z Jadranu, torej akcije za čim višjo povzdigo jadranskih naših krajev in njihove nacionalne, gospodarske in vojaškoobrambne samostalnosti napram Italiji!

Se le, ko se to zgodi, bomo govorili o uspešni zunanji politiki tudi napram Italiji.

Politićna situacija.

Prehod v normalno stanje. — Delo vlade.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Vse vesti zadnjih tednov o volilnih nemirih, izgrelih, nasiljih in podobno so se konćem koncev izkazala za navadne laži in izmišljotine. Po napetostih za časa volitev prehaja država polagoma v normalno politično življenje. — Opozicija je brez vsake moći. — Vladine stranke konstatirajo, da nastopa povsod normalno stanje in da je vlada v položaju zaćeti z rednim parlamentarnim delom, ki ustvari in stabilizira solidne razmere na gospodarskem, socijalnem in političnem polju.

Ministrski predsednik se je danes dopoldne posvetoval z notranjim ministrom o položaju. Zadnji je predložil situacijsko poročilo o notranjih razmerah v državi. Poročilo kratko konstatira, da so razmere normalne in da vlada povsod red in mir.

STANOVANJSKI ZAKON.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Minister za socijalno politiko je poročal ministrskega predsednika o novem načrtu stanovanskega zakona. Zakon je po izjavi ministra že perfekten in se v kratkem predloži skupćini takoj po njenem sestanku in otvoritvi.

NOVI REKRUTI.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Danes je posetil ministrskega predsednika minister vojne in mornarice general Dušan Trifunović ter poročal o stanju v naši vojski. Minister je izjavil Vašemuo dopisniku, da bo naša vojska dne 5. t. m. razpolagala z 10 tisoć rekruti, ki bodo v tem mesecu nametšeni po vojašnicah. Konstatirano je, da je razpoloženje novih rekrutov pravilno in izborna.

Konkordat z Vatikanom.

Nuncij Pelegrinetti težko obolel

— Beograd, 2. marca. (Izv. Ob 12.30.) Papeški nuncij na našem dvoru msgr. Pellegrinetti je težko obolel in so ga morali prepeljati v neki sanatorij. — Danes dopoldne je s pristojnimi faktorji v papeški nuncijaturi dlje časa konferiral pomoćnik zunanjega ministra dr. Jovan Marković o konkordatskem vprašanju. Naš poslanik v Vatikanu dr. Josip Smolaka odgovarja jutri v Rim z navodili, kako imi voditi zaključna pogajanja. Navodila temelje na vladnem načrtu konkordata in na poročilu poslanikovem o razpoloženju v vatićanskih krogih.

ARETACIJA SLOVENSKEGA KOMUNISTA V ZAGREBU.

— Zagreb, 2. marca. (Izv.) Politićsko ravnateljstvo nadaljuje preiskavo proti komunističnim diaćkom, ki so razpećavali organ »Federation Balcanique«, prihajajoć na zagrebško univerzo v obliki poštnih paketov in vzorcev brez vrednosti. Nekateri izmed aretiranih so bili izpušćeni, ker jim policija ni mogla dokazati pozitivne udeleže pri agitaciji. Policija pa je sodišću izročila medicina Josipa Petrića, doma od Sv. Urbana pri Ptujju na Štajerskem, ker je organiziral razširjevanje gorenjega lista.

Kriza v sladkorni produkciji.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Včeraj ob 11. dopoldne je konćal svoja posvetovanja kongres producentov sladkorne repe in zastopnikov sladkornih tovarnen v Jugoslaviji. Kongresa se je udeležilo po svojih zastopnikih 272 zadrug. Ministrstvo poljedeljstva in voda je zastopal na tem kongresu načelnik Stojković. V sladkorni produkciji je izbruhnila kriza. Kongres sam je ugotovil znatne diference med producenti in sladkornimi tovarnami. Na kongresu so vsa poročila naglašala, da je položaj producentov v naši državi zelo slab. Centralno vodstvo sladkornega kartela se nahaja izven naše države v Budimpešti, od koder se diktirajo cene in pogoji sladkornim producentom v Avstriji, Češkoslovaški, na Madžarskem, Rumunskem in pri nas. Položaj naših producentov je v gmotnem oziru nevzdržljiv, ker sladkorni kartel dvakrat boljše plaćuje producente v ostalih državah, kot pri nas. Zastopniki tovarnen so na kongresu kratko izjavljali, da nimajo nikakih navodil od strani finanćnikov, odnosno banćnih zavodov, ki financirajo sladkorne tovarne. Zastopniki tovarnen so bili nepopustljivi in spor med obema strankama traja dalje, kar je za razvoj sladkorne produkcije zelo škodljivo. Poljedelsko ministrstvo je odloćeno, da intervenira s prilog sladkornim producentom pri sladkornem kartelu.

PRIHOD MINISTRA DR. ŽEJAVIA V BEOGRAD.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Minister za šume in rudnike g. dr. G. Žerjav je prispel v Beograd. Iz Vinkovcev se je povrnil prosvetni minister Svetozar Pribićević.

INTRIGE PROTI SAMOSTOJNIM DEMOKRATOM.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Opozicija se je danes izmišljila nove intrige, ki so v prvi vrsti naperjene proti samostojnim demokratom. V tem oziru se zlasti odlikuje organ blokaške »Pravda«. Navaja danes vse polno izmišljotin, tako da vlada na eni strani spor med dr. Lukinićem in Svetozarjem Pribićevićem, na drugi strani zopet obstojeće diference med dr. Krizmanom in dr. Grišogonom in da je stališće podtajnika Wilderja zelo omajano. Vseh teh vesti ni potrebno posebno zanikati in zavracati, ker je njih tendenca oćividna. — Noben poslanik klub ni takoj kampaćen in solidaren oziroma discipliniran, kakor je ravno samostojnodemokratski. Med vsemi člani vlade na drugi strani vlada popolno soglasje.

KLUB POSLANCEV JDS.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Klub poslancev samostojne demokratske stranke ima svojo prvo sejo v sredo, 4. t. m. popoldne. Na dnevnem redu je poročilo o politični situaciji in sklepanje o bodoći taktiki stranke, zlasti pa njenih poslancev v parlamentu. Na to sejo so pozvani vsi poslanci SDS.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.
Hrastovi hlodi neobrobjeni I. in II. vrste od 2 m dolžine naprej, od 3—13 cm debeline frc. Postojna, 2 vagona, denar 1000, blago 1000, zakljuć. 1000; bućkovi frizi parjeni od 30—50, od 4—8, 27 mm debeline frc. Postojna, 2 vagona, denar 900, blago 900, zaklj. 900; trami 11-13, 13-16, 16-19, lepo tesano merkantilno blago, frc. Postojna, 4 vagona, den. 395, blago 400, zakljuć. 395; trami od 11-13 do 19-24, 5 in 7 m dolžine, merkantilno blago frc. Postojna, 1 vagon, denar 400, blago 405, zakljuć. 400.

ZITNI TRG.

Pšenica domaća frc. Ljubljana, denar 450; otrobi pšenićni, drobni, juta vreće, loco Ljubljana, blago 215; korusa nova, prompna, fco. Ljubljana, blago 255; korusa nova dob. marec, fco. srem. postaja, blago 210; korusa nova, dob. april, srem. postaja, blago 220; jecmen 62 kg, loco Ljubljana, blago 390; oves baćki reketan, fco. Ljubljana, blago 360; laneno seme, zimsko, fco. Ljubljana, denar 700; fižol ribnićan, čišćen, fco. Ljubljana, denar 350, blago 415; krompir beli, fco. Djevaljević, blago 180; slanina slana, trodelna, fco. Vukovar, blago 23.

EFEKTI.

2½% drž. renta za vojno škodo 150—175, 7½ invest. pos. iz 1. 65—68 Celjska pos. d. d. 210—212, Merkantilna banka 103, Prva hrv. št. 935—945 Slavenska banka 80, Kreditni zavod 190—200 eks kupon Stroje tov. in liv. 135, Trboveljska prem. družba 425, Združene papirnice 100—114, Stavbna družba 275—285, 4½% kr. mel. pos. iz leta 1911. 2½, 4½ kr. pos. iz l. 1888 22, 4½% kr. pos. iz leta 1917, 22.

Zagrebska borza.

Dne 2. marca Sprejeto ob 13.00.

Devize: Curih 11.89—11.99, Pariz 182.25—185.25, Praga 313.50—318.50, London 295.35—298.35, Newyork 61.63—62.63, Milan 350.15—353.15, Berlin 14.625—14.775, Dunaj 0.0870—0.0890.

Valute: dolar 60.875—61.875.

Efekti: 7½ invest. pos. 1921. 67—68 2½% drž. renta za ratnu šteto 153.50—155 Ljubljanska kreditna 235—243, Hrv. esk. banka 116—117 Centralna banka 24—25, Kreditna banka Zgb. 106—107 Hipotek. bka. 64½—65½ Jugobanka 108—110, Prašteditio-na 950—955, Slavenska banka 69—71 Eksploatacija 57—58, Drava d. d. Osijek 216 Sećerana, Osijek 745, Isis d. d. 59, Nihag Sećerana, 550—600, Slavonija 56.50—58, Trboveljska 435—440, Unim. paromlin 500 Vevće 100.

Izozemské borze.

— Curih, 2. marca. Današnja borza: Beograd 8, 30, Pariz 26.75, London 24.795, Newyork 520.20, Milan 21, Praga 15.45, Dunaj 0.07335.

Tržiške borze danes nismo prejeli.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek, 2. marca: »Stričkove poslednje sanje«. Red B.
Torek, 3. marca: Literarno-umetniški večer. (Prireditelj društva »Novi odere«.)
Sreda, 4. marca: »Rosenholme«. Red A.
Četrtek, 5. marca: »Othello«, gostovanje in 25letnica umetniškega delovanja Hinka Nučiča iz Zagreba. Izven.
Petek, 6. marca: »Pepelu«. Red F.
Sobota, 7. marca: »Izgubljen duša«. Gostovanje ge. Podgorskega iz Zagreba. Izven.
Nedelja, 8. marca: Ob 15. »Stričkove poslednje sanje«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. »Vdova Roslinka«. Izven.
Ponedeljek, 9. marca: »Rosenholme«. D.

Opera:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Ponedeljek, 2. marca: Zaprti.
Torek, 3. marca: »Traviata«. Gostovanje g. Vučkovića iz Zagreba. Red D.
Sreda, 4. marca: »Don Juan«. Red E.
Četrtek, 5. marca: Zaprti.
Petek, 6. marca: »Boheme«. Izven (Prvič na novo naštudirano).
Sobota, 7. marca: »Mignon«. Red C.

„Nova slovenska književnost“ v bolgarskem prevodu.

Slovensko društvo v Sofiji je izdalo Ivan Grafenauerjevo delo »Nova slovenska literatura« v bolgarsčini v prevodu Viktorije St. Najdenoviće. Znan slovanofil dr. N. Bobčev je napisal za to izdajo uvod, v katerem pravi: »Odvč bi bilo splošno dokazovati pravico koristi ima eno slovensko plemo, če se seznani z literarnim življenjem in ustvarjanjem drugih slovenskih plemen. Ta korist je povsem očitna, kakaj to upoznavanje je eno najboljših sredstev za medsebojno duhovno zблиžanje in občevarje z rodniimi brati, ki jih je politično življenje, religija in kultura žal, tako razdelila. In daj si želimo, moramo vendar priznati, da smo storili za tako medsebojno spoznavanje, za takozvano literarno vzajemnost slovenskega sveta, zelo malo. Krivda pade ne toliko na učenjake, kolikor na domače književnike, čijih glavna naloga bi morala biti na ta ali oni način seznaniti svoj narod z literarno vsebino, pesniškimi ideali in umetniškimi oblikami, ki prevladujejo pri drugih slovenskih plemenih. Ali vse ob pravem času. Upajmo, da nastopi za Slovanstvo prej ali slej ona doba, ko nastane sporedno s poedninimi narodnimi literaturami v poedninah slovenskih jezikih vseslovenska literatura, čije orodje bo vseslovenski književni jezik in kjer bodo sodelovale vse književne sile vseh slovenskih narodov. Vloga tega vseslovenskega jezika bo silna vloga, ki jo je nekdo igral staro - cerkveni slovenski (staro - bolgarski) kot vseslovenski jezik. Ali ta vloga bo neprimerno večja in važnejša, ker se obseg njenega uveljavljenja ne bo omejeval samo na en del slovenskega sveta, samo na eno književno polje, temveč bo tako široka kakor je široko Slovanstvo samo in kakor je prostrana vsebina njegovega književnega življenja.

Te besede pokojnega ruskega slavista K. J. Grot, izgovorjene pred 40 leti v predavanju na varšavski univerzi, veljajo mutatis mutandis tudi za naše čase. Poklicali smo jih, slovenski inteligenci v spomin, da bi imela od njih potrebno korist. Res, mi Slovani se zelo malo brigamo za medsebojno literarno spoznavanje, in vse, kar se dela v tem smislu, je brez sistema in slučajno. In vendar ni, kakor pravi profesor Grot, močnejšega sredstva za duhovno zблиžanje Slovanov, nego je medsebojno izučevanje književnosti. V tem smislu se je delo pred svetovno vojno več in slovenski narodi so se bolj zanimali za medsebojno spoznavanje v književnosti. Pred vojno smo videli v Bolgariji dokaj živahno zanimanje za srbsko književnost in nasprotno. O tem pričajo med drugim številni bolgarski prevodi srbskih pesnikov in srbski prevodi iz bolgarske književnosti. Zadostile pregledati samo »Slovensko autologijo«, ki jo je sestavil St. Čilingirov leta 1910, povodom slovenskega kongresa v Sofiji, kakor tudi bibliografsko studijo o slovenskih prevodih našega Vazova, da se prepričamo o

tem. Po vojni pa ni prevedena, kolikor mi je znano niti ena vrstica iz srbske književnosti v bolgarsčino ali nasprotno. In kako to ovira medsebojno zблиžanje, o katerem tako često govorimo ter si ga tako iskreno želimo, se lahko prepričamo v vsakem koraku. In ker se ta praznina v našem kulturnem delu že čuti, ker es že čujejo glasovi, da tako ne sme več biti, se lahko nadejamo, da kmalu oživi vsaj ono zanimanje za medsebojne stike Slovanov v književnosti, ki smo je beležili pred vojno.

Z našimi izdajami »Slovenska biblioteka«, »Slovenski Glasnik« in »Slovenski koledar« smo si postavili med drugim za cilj tudi zbujanje zanimanja za literarno življenje in umetniško ustvarjanje rodni bratov. Po prevodih nekaterih čeških in ruskih pisateljev in po študiji prof. St. Dobričkega »Duh poljske literature«, ki je izšla v doseganju letnikih »Slovenske biblioteka«, nudimo čitateljem kratak pregled nove slovenske književnosti, delo znanega slovenskega literarnega zgodovinarja Ivana Grafenauerja in avtorja drugega dela »Zgodovina novejšega slovenskega slovstva« (Ljubljana, 1911). Ta pregled je napisan za italijansko revijo »L'Europa Orientale« (januarja 1924) ter ga je s prijaznim dovoljenjem uredništva prevedla za našo izdajo v bolgarsčino gospa Viktorija St. Najdenovića. Slednjič smatramo za svojo dolžnost omeniti, da je izšla v »Slovenskem koledarju« za leto 1913. kratka razprava slovenskega književnika P. Podravskega o novejši slovenski književnosti. Podravski je bil pred vojno naš sodrudič. Bolgarske prevode iz slovenskega slovstva priložbe v omenjeni »Slovenski autologiji« St. Čilingirov.

— Kulturno - kritična revija »Kritika« Izšla je prva številka kulturno - kritične revije »Kritika«, ki prinaša mnogo novega in zanimivega gradiva iz vseh panog našega kulturnega življenja. V uvodniku začrtava urednik lista J. Vidmar smernice, ki bodo vodile »Kritiko«. Poudarja neodvisnost, nepristranost in odkritosrčnost, ki bo vodila pri delu urednika in sodrudič. V članku »Po božični umetniški razstavi« piše K. Dobida o nekaterih zanimljivih in novih pojavih na zadnji razstavi v Jakopičevem paviljonu. Stano Kosovel objavlja pregled referat o delovanju dramskega gledališča v letošnji sezoni. Sledi interesna in jezikoslovna razprava prof. Ivana Koštica o napakah v Finžgarjevem jeziku, ki nas seznajajo s čisto novimi izsledki O drami Al. Remca »Magda« priložbe izbrano kritiko urednik sam, ki tudi poroča o Dostojevskemu dramatičarju »Stričkove sanje«. M. Brovničar je napisal poročilo o zadnjem vokalnem koncertu ljubljanske Glasbene Maticе. H koncu treba še omeniti živahno napisane »Ljubljanske marginalije«, kjer temperamentno zastopa svoje stališče napram našim kulturnim dogodkom Venu Pilon. Naroča se »Kritika« v Ljubljani, Gledališka ulica 5-23, ter stane celotno 50 D, posamezna številka pa 5 dinarjev.

— Opera. V torek, dne 3. marca nastopi v operi »Traviata« znan bariton g. Marko Vučkovič v vlogi Germonta. Po zelo uspešnem gostovanju v Ameriki, Nemčiji in Italiji je g. Vučkovič sedaj že več let član zagrebške opere in nastopi v Ljubljani po večletnem prestopu. Vloga Alfreda poje g. A. Darian in naslovno vlogo Violetto gđ. Frisekova. Vse druge partije so v isti zasedbi kakor dosedaj. Predstava se vrši za red D.

— Gostovanje in 25 letnica umetniškega delovanja Hinka Nučiča bo v četrtek, dne 5. tm. Gospod Nučič, ki ga nosi vsak ljubitelj naše gledališke umetnosti iz časov njegovega vztrajnega in uspešnega delovanja pri naši drami v najboljšem spominu, nastopi v naslovni vlogi Shakespearjeve tragedije »Othello«. Začetek ob 8. zvečer.

— V soboto 7. tm. gostuje v »Izgubljen duša« ga. Vika Podgorska, ena najprijetnejših in najizbranejših zagrebških drame.

— Koncert »Ljubljanskega Zvona« na Viču je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Pevski zbor je zapel dolgo vrsto umetnih in narodnih pesmi v moškem in mešanem zboru, med katerimi so najbolj ugalje Adamičeve skladbe. Kot solista sta se odlikovala sopranistinja gđ. Špelca Ramšakova in baritonist g. Dore Rovnan. Vse pesmi je občinstvo sprejelo z dolgotrajnim plaskanjem, nekatere je moral zbor ponoviti. Pevovodja g. Prelovec je prejel venec. Po koncertu se je vršil komerz.

81

tem, da so vsi naporji zaman in da so njegove moči preslabe, da bi se mogel boriti proti celi četi Arabcev, da črnece, zlasti ne, ker je bila ta četa zaradi smrti velikega števila tovarišev strajno razdražena. V tem trenutku pa je stari Tantor pomandral visoko ograjo in lomastil proti Arabcem. Vsa četa se je od strahu in bojazni razletela na vse strani, vpila in kričala, da je prečesalo moze. Z Arabci je bežal celo Baynes. Čez nekaj trenutkov je bilo zopet vse tiho in slon je s svojim lahkim bremenom izginil v džungli. Može, žene in otroci so prestrašeni in kakor brez uma begali sem in tja, se skrivali po kočah; vsak najmanjši šum jih je na novo prestrašil in na vseh koncih in krajih so videli sovražnike, ki jim groze. Psi so begali po naselbinah, cvili in lajali. Konji, velblodi in druge živali so se pred ogromnim slonom splašili, kopali in tolkli s kopiti in trgali ograje in kole, h katerim so bili privezani, in divjali med ljudmi, kjer so povzročali še večjo zmedo. V naselbini je bil pravi pekel. Kakih dvanaest konj, ki so se odtrgali in v divjih skokih leteli okoli Baynesa, se je v Anglie vzbudilo novo misel. Kaj, ako bi skočila na konje in utekla? Obrnil se je, da bi poiskal Meriemo, toda v svoje veselo začudenje je zapazil, da mu ona tesno sledi.

»Na konje!« je zaklical. »Zbežite na konje!« Meriema je razumela situacijo in odpeljala Baynesa v oddaljenejši kot naselbine, kjer so naravno stali konji.

— Zadruga »Delavsko-kmetičke Maticе« je izdala dve lični knjižici, in sicer: Maksim Gorkij »Devet januar«, črtica, ki slika dogodke 1905. leta v Rusiji. Knjigo krasita tudi dve sliki. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu »Delavsko-kmetičke Maticе« v Ljubljani in po vseh knjigarnah. Druga knjižica: Dr. Korallnik »Zapeta vrata« je enodejanka, v kateri so drastično slikajo indijske kaste in brahmični vzgled na posmrtno življenje ter borbo najbolj zavrzanih, ki so brez kaste, za svojo človečanske pravice. V tej knjiži je tudi govor indijskega modreca Svami Vivekanade »Bog in človek«. Knjiga stane 7.50 Din in se dobiva v založništvu in po vseh knjigarnah.

Julijska krajina.

— Dr. Anton Gregorčič nevarno oboli. Iz Gorice poročajo, da je gosp. dr. Anton Gregorčič, ki je pred kratkim slavil svojo zlato mašo, nevarno obolel. Leži v svojem stanovanju, kjer mu strelčeta dve osebi. Vse slovensko ljudstvo povprašuje neprestano po poteku njegove bolezni in želi svojemu boritelju skorajšnje okrevanje.

— Smrt bivšega istrskega deželnega poslanca Jos. Kompare. V St. Louis v Zedinjenih državah je umrl 11. februarja don Josip Kompare, večletni župan v Osnju v Istri. Kompare je bil 16 let istrski deželni poslanec in si je pridobil za ljudstvo neverljivi zaslug. Leta 1907. je odpotoval v Ameriko, da ustanovi tam slovensko - hrvatske kolonije. Dosegel je uspehe. Strel je bil 66 let. Naj počiva mirno v ameriški zemlji!

— Slovenske šolske knjige v Trstu prepovedane. Didaktični ravnatelji na šolah tržaške občine so dobili strog ukaz, da učitelji in učenci ne smejo rabiti slovenskih knjig. Ukaz se utemeljuje s tem, da knjige še niso potrjene. To se odreja sredi šolskega leta! Očiten znak, da šola ne služi svojemu namenu in da ima biti za slovensko dečo le poenunvalnica in potujočevalnica.

— Beneškoslovenski duhovnik ponesreči. Don Alojzij Blažut je visok in močan gospod, ki krepko nosi svojo starost 65 let. Te dni je obiskal svoje v voj rojstni vasi v gorovju. Vračal se je zvečer v svojo faro, in nečak mu je na precejšnji razdalji pri svetli. Srečeno je bilo in deževno. Zašel je s poti in padel v neki prepad. K sreči se je mogel oprti na drevesa, katerega se je držal tako dolgo, da je prišla pomoč iz bližnje vasi. Blažut leži sedaj v oni vasi precej težko poškodovan.

— V okrajni bolnišnici blagajni v Trstu je zavarovanih za slučaj bolezni 43999 oseb. Tekom 16. do 21. t. m. se je izplačalo rednih bolniških podpor 98.507 97 ltr, podpor z drugim naslovom nad 11.500 ltr.

— O zvišanju plač rudarjem v Idriji razpravljajo dan na dan, tudi ljubljani se pogosto zvišanje, ali doslej ga ni še od mikoder. Sedaj pravi zonet fašistovski pritičnik tajnik Vlahovič, da bodo fašisti roskrbeli zvišanje plač rudarjem, in o to tozadevno intervencijo na merodajnem mestu v Rimu. Rudarji sodijo, da zvišanja najbrže še dolgo ne bo.

— Z Goriskega. Pod voz je padel 50 letni Anton Cigoj iz Gojač tako nesrečno, da se je poškodoval po celem telesu. Zdravi se v gorški bolnici. — 40letni Fran Petrič iz Vipave se je v duševni zmedenosti vrzel v reko Vipavo, iz katere so ga potegnili z veliko težavo. Pri skoku v vodo se je poškodoval, vsled česar se nahaja sedaj v gorški bolnici. — 24letni Anton Grošelj iz Slovenije se je mudil na potovanju v Gorici. Na Koruno se je vsled atipičnega napada zgrudil na tla in dohl pri tem težke telesne poškodbe. Nahaja se v bolnici. — Iz Sturije poročajo, da je posestniku Ivanu Crnigoju vrgla svinja sedem prešičkov. Šest jih je normalnih, sedmi pa je imel čudno okroglo glavo brez rilca in oči, ušesi je imel pod vratom. Prešiček je kmalu poginil.

— Dramatično društvo v Gorici v pripori dne 7. in 8. marca v dvorani Trgovskega doma veseligr »Poslednji mož«. V Pragi je doživela ta igra nad sto vzporitev.

— Težka nezgoda se je pripetila v Praprotnu pri Šempolaju na Krasu. Ponesrečil se je 42 letni kmet Ivan Milčič. Ko je sekal drevo, je padlo drevo nanj in ga težko poškodovalo. Prenehal je so ga v tržaško bolnico.

— Umrla je na kliniki v Gradcu gosposka Olga Ponikvarjeva iz Trsta, stara 21 let, hčerka g. Fr. Ponikvarja in la-

si umrle gospe Karle Ponikvarjeve, nepozabne voditeljice tržaškega ženstva. Prizadeta družina Ponikvar - Kerne - Germekova je deležna splošnega globokega žalja.

— Smrtna kosa. Umrl je g. Janke Vidmar, župnik v Idriji ob Bači in bivši dekan v Bovcu. V Idrijo se je preselil po vojni.

— Velik požar je bil v Trstu v skladišču pohištva trdke Punzo v ulici Carducci. Neki delavec je v temnem kotu skladišča prižgal svečenjo, ki je padla na slamo, katere je začela goreti. Zgorelo je mnogo pohištva. Škoda je 100.000 ltr.

— Radi težke obsode dveh fašistov v Vidmu, o kateri smo pred kratkim poročali, so združili fašisti in tajnik fašistovske zveze conte Ronchi je imel z znanim Pisentijem dolg razgovor o tej stvari. Omenjena dva fašista sta zagrešila grdo nasilstvo, ker sta ob lanskim volitvah g. Kolešana, bivšega župana v Spilimbergu, na njegovem stanovanju pretepla in poškodovala ter mu porezala brke, katere sta potem javno kazala in se norčevala. Fašistovske organizacije izrekajo sedaj svojo solidarnost z obsojenima članoma in Pisentij pojde v Rim prosit Mussolinija da more ukazati sodnjam, da ne smejo kaznovati gospodov fašistov, pa če store še tako nasilstva.

— Tržaški trgovci Rupnik narkotiziran in okraden. V vlaku med Milanom in Veronom so našli tržaškega veletržca Marija Rupnika nezavestnega ponoči v oddeku prvega razreda. Ko se je zavedel, se je doglalo, da ga je neki mlad eleganten potnik narkotiziral in mu ukradel 35.000 ltr. Dotični mladi človek je izstopil na neki mali postaji.

— Zopet nova popevka proti Jugoslovenom. V Opaliji so te dni nakazovali premije za ljudske popevke v smislu svojega časnega razpisa. Na prvo mesto je bila postavljena popevka »Speta el foreste«, ki jo je zložil neki učitelj E. Leban. Že iz naslova je razvidno, da je pesem politična in naperjena proti jugoslovenskemu ljudstvu. Skladatelj pa je potujočec, ki tako žali svojo lastno kri.

— Osel pod vlakom. Anton Sostič iz Kanfanara v Istri je balje premalo pazil na svojega osla, ki je zašel pod vlak. Zaradi tega se je vršila na okrajni sodnji v Vodnjani razprava proti Sostiču, ki je bil pozojno obsojen na tri dni zapora.

— Gorški »Zeleni križ« je razvijal lani veliko delovanje. Avtomobilni rešilni voz je izvršil 689 prevozov, vročni rešilni voz je posredoval v 425 slučajih. Društvo ima podružnice v Podgorici in Desklah. Ponesrečencev je bilo prenehanjanih lani 630. Dobrodo je bilo 95.591 17 ltr, izdatkov 99.372 75 ltr, torej je pripravnika 3781 88.

— Eksplozija v železniku. Karolina Komjanec v Števerjanu je kuhala za družino zajetek. Kar naskrat je nekaj počilo v štedilniku in Komjančeva je bila ranjena na desni strani života. Zdravi se v Gorici v bolnici. Najbrže je bila v drvih kaka polna patrona, ki se je razpočila. Drva so bila črnejeva.

Sport.

Prvenstvo nogometne sezone v Ljubljani.

S. K. Ilirija : S. S. K. Maribor 9:1. (2:1)

Po dolgem skoraj štirimesečnem zimskem odmoru, je bila včeraj v Ljubljani otvorjena nogometna sezona s prvenstveno tekmo Ilirija : Mariborski S. K. Žal moramo takoj prvič registrirati žalosten pojav, da je bil namreč obisk tekme skromen. Opažati je, da naša športna publika omalovažuje in naravnost bojkotira prireditve, v katerih si ne stojiata nasproti dva vsaj približno enaka ali renomirana kluba. To je zlo, ki ga bo treba odpraviti! Vsekakor bo treba uvesti energino propagandno akcijo. Le s pomočjo dobre, uspešne propagande bo mogoče na igrišče privabiti dovolj publike. Predvsem pa naj klubi skrbijo, da si za nosilnike preskrbe močne in renomirane klube. Fakt je, da v Ljubljani zadnji dve leti razen par zagrebških klubov nismo imeli nobenega večjega srečanja. O tem zaenkrat dovolj!

Tekma sama je bila kot prva razmeroma dobra, na višini čele v zadnji fazi. Moštvi sta nastopila v sledeči postavi. Maribor: Bizjak - Wagner, Vanda, - Brunjak, Hreščak I, Marusič, - Bergant, Hreščak II, Turina, Vodeb, Škrabar, Ilirija: Miklavčič - Pogačar, Beltram, - Grlič, Zupan-

čič II., Zupančič III., - Zupančič I., Dekle-

va, Oman, Doberlet, Pevalak I. Moštvi sta bili v prvem polčasu približno enaki, v drugem Ilirija znatno boljše. Dočim je Maribor v prvi halitimi predvedel še dokaj smiselno kombinacijsko igranje, je v drugem podlegel. Mariborčani so postali žrtve tempa, nekoliko tudi terena, del krivde pa nosi tudi vratar, ki je imel zelo resen dan. Najboljši od Mariborja je bil še Vodeb, ki je bil tudi avtor častnega gola. Pohvalo zaslužita tudi Wagner in Hreščak I.

Ilirija sicer ni pokazala vidnega napredka, zdi se pa, da bo moštvo doseglo v bodoče lepe uspehe, če bo posvetilo dovolj pažnje rednemu, smotrenemu trenirgu. Najboljša je bila včeraj zopet krilka vrata, ne tudi obramba je bila na mestu. Napad se zelo dolgo ni znašel in je šele proti koncu igre prešel v smiselne kombinacijske napade. V trlu je bilo opaziti pomnkanje Milana, katerega Dekleva ni mogel nadomestiti. Omanovo mesto ni na centru, v Dobretu pa ima Ilirija brezdvomno najnevarnejšega in najtalentiranejšega igralca, vrste a la Uridil. Krili nista zadovoljevali, bil pa je Pevalak boljši od Zupančiča na desni.

Potek igre: V prvem polčasu ni prevladovala ena ne druga stran, približno sta bila tekmeča enaka. Vodosivo je dosegla Ilirija, vendar gre ta gol na račun odnaka Husa, ki je sodil preveč rigorozno. Vrata ni toliko časa zadrževal žoge, da je smel diktirati indirektni strel. Za Mariborčane je po lepem skombiniranem napadu izenačil Vodeb. Ponovno vodstvo sa seletur je dosegel Doberlet.

V drugem polčasu se je Maribor nekaj časa še krčevito upiral napadom zelenih ter celo večkrat prešel v protinapade. Zdi se, da je moštvo končno podleglo tempu. Forward Ilirije je napadal z vso voleneno, lepo ustvarjene situacije so se izrabile, na goal Mariborja so se placirali ostri strelci, katerih večina je opobedela v mreži. Poč goal pa je padel iz popolnega ofsida. Goale so zabili: Doberlet 4, Dekleva 2, Oman 1, 1 avtogol. G. Husa smo videli že boljše soditi.

Domače nogometne tekme.

— Zagreb, 2. marca. (Izv.) Radi nepostanega dčevja in premočenega terena so včeraj odpadle vse napovedane nogometne tekme, tako tudi prvenstvena nogometna tekma med Haškom in Gradjanom.

— Beograd, 2. marca. (Izv.) Tu je bilo včeraj več nogometnih tekem, takozv. Jugoslavija : Edinost 4 : 0 (3 : 0), rezervna Jugoslavija : ca. rezervna Edinost 3 : 2 (2 : 2). Naraščaj Jugoslavije : naraščaj Edinost 5 : 0 (3 : 0). Beogradski športni klub : Jadran 1 : 1, Delavski športni klub : Sokol 4 : 1, Slavija : Tipografi 3 : 2.

Inozemske nogometne tekme.

— Praga, 1. marca. Slavija : Szegedin 5 : 0. Prva tekma med češkimi in madžarskim moštvom po prevratu je bila v soboto v Pragi. Slavija je z lahkoto odpravila vsa jega nasprotnika A. K. Szegedin, ki ni prvorazreden nasprotnik. Tekmi je prisostvovalo okoli 1.000 ljudi. Dva gola je zabil Vanik, 3 Čapek. Lastnik Stuttgarter »Kickerja« je izročil zmagovalcu krasen pokal.

— Dunaj, 1. marca. Admira : Vienna 2 : 0 (1 : 0). Slovan : Wacker 2 : 2. Na igrišču je prišlo do izgrediv in skandalov, Obe tekmi sta bili prvenstveni.

— Prijateljska od podsaveza predpisana obilgata tekma med Jadranom in Svobodo je končala z zmago Jadrana v razmerju 12:0.

— Rapid, Maribor : Primorje, Ljubljana 4:3 (2:2) Tudi v Mariboru se je otvorila nogometna sezona z navedeno prvenstveno tekmo. V splošnem se je smatralo kot favorita Rapid, ki se nahaja v dobri formi, vendar so Ljubljanci predvedli lepo skupno in koristnejšo igranje in niso porazili zaslužili. Od Rapida priznanih golov je bil samo 4. pravičen. Prvega je vratar Primorja držal na golovi črti, takoj v prvih sekundah početka igre, a ga je sodnik priznal. Drugi je padel iz očitnega ofsida, tretji, 11 m se je žoga dotaknila ramena desnega halja Primorja. Dotlej je vodilo Primorje 3:2. Rapid je nastopil kompleten. Najbolj se je odlikovala njegova obramba a krilsko vrsto. Napad igra raztrgano in le na prodore. Pri Primorju je igral napadajni trio, ki so ga tvorili sami mladi talentirani igralci. Vsi trije doseženi goli so bili lepo skombinirani. Igra se je vršila v ostrem tempu. Slab teren je tudi onemogočil še lepšo igranje. Sodnik Nemeč slab in nesposoben, da vodi težje tekme, najmanj pa vrvenstvene prvorazredne tekme. Zasluga, da je Rapid zmagal je njegova. M. K.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Zato sta morala biti silno oprezna; hodila sta celo večnost. Z vso previdnostjo sta se pritihtopila do umetne odprtine, katero je znano izrezal Korak, ko je udril v stanovanje. V strahu in bojazni sta pogledala v notranjost. Zadnji del stanovanja je bil prazen in mrtvo truplo Alija ben Kadina so med tem odnesli. Tiho in neopazeno je Meriema zlezla skozi umetno odprtino in njej je sledil Morison Baynes. Molče in tiho sta se približala zastorem, ki so stanovanje delili v dva dela in pregledala tudi prednje prostore. Tudi ti so bili popolnoma zapuščeni. Stopila sta proti izhodu. Nalaho je Meriema odprla vrata in pogledala ven, toda v tem trenutku je zakričala in odskočila. K njej je pristopil Morison Baynes, da se prepriča, kaj je bilo vzrok njenega presenečenja in groze. Tudi sam je polglasno kriknil Toda ta njegov krik ni izrazil presenečenja, marveč izrazil ostre kletve, ki mu je siknila iz ust.

Kakih sto korakov od izhoda sta zagledala Koraka, tesno privezanega h kolu in eden izmed Arabcev je baš zažgal grmado, ki je bila naložena okoli kola. Morison Baynes je Meriemo odločno pahnul v stran in skočil proti Koraku, ki naj bi zaradi njiju umrl tako strašno smrti. Ni razmišljal o

Pošepetala mu je:

»Hitro jih odvežite in odpeljite jih v to-le smer. Meni je znano, kje imajo Arabci sedla in drugo jahalno opremo. Čez par minut prinesem vse potrebno.«

Predno ji je odgovoril, je že izginila. Morison Baynes je hitro odvezal dva konja in ju odpeljal na kraj, katerega mu je naznačila Meriema. Tu je čakal. Zdelo se mu je, da čaka že celo večnost, dasi je dejansko čakal le nekaj minut. Meriema se je vrnila vsa natovorjena z jahalno opremo. Z vso naglico sta osedlala konje. V zarji pojemažicega ognja, na katerem naj bi bil sežgan Korak, sta opazovala, da se je razburjenje v vasi že poglobilo in da so se prebivalci umirili od strahu, katerega jim je prizadejal velikan Tantor. Može so letali po naselbini in lovili splašene živali. Ravno so peljali nekaj ujetih konj tja, kjer sta Morison Baynes in Meriema osledavala svoja konja. Zato je bil skrajni čas, da se požurita. Hitro sta skočila v sedla in odjahala.

»Hitro!« je zašepetala. »Jahati morava v divjem diru, drugače naju dohitē. Usmeriva pot proti odprtini v ograji, katero je odprl Tantor.«

Cili in nemirni konji so v divjih skokih dirjali naprej. Najkrajša pot proti odprtini je vodila ravno skozi sredo naselbine. Meriema in Baynes sta jo preletela kakor blisk.

Jahala sta tako hitro, da sta preletela dobro

polovico poti preje, predno so se prebivalci mogli sploh zavedati, kaj se godi. Eden izmed Arabcev ju je spoznal, zakričal na pomoč ter hitro vzdignil svojo puško in izstrelil. Ta strel je dal znamenje na boj Sledile so cele salve strelav od vseh strani, toda Meriema in Morison Baynes sta srečno in neranjena preletela nesigurni kraj in v nekaj trenutkih skozi odprtino izginila v džungli in odjahala po dobro izhojeni stezi proti severu.

Toda kje je Korak? Kakšna usoda je njega doletela?

Dasi je bil Tantor drugače neokreten in počasen, je vendar pod pritiskom nevarnosti odnesel svojega ljubega Koraka v nekaj urah v oddaljene globine džungle, kjer ni bilo slišati nikakili strelav iz naselbine. Ko se je prepričal, da je na varnem in da v bližini ni nobenega sovražnika, je svoje breme previdno položil na tla. Korak se je trudil, da se oprusti vezi, toda vse njegov trud je bil zaman. Celu njegovo truplo je bilo povito z vrvmi, kakor otrok v plenicih. Ležal je na zemlji, napenjal mišičevje in skušal pretrgati debela vrvi. To delo je bilo tako naporno, da se je moral večkrat odpočiti. Med tem pa je Tantor stal na straži, da prepreči vsako nevarnost. Toda v celi džungli menda ni bilo roparske zveri, ki bi se upala ogroziti neoboroženega in zvezanega Koraka. Vsak tak poizkus bi imel za posledico strašno in neizogibno smrt.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. marca 1925.

Brezupen trud.

Z volitvami dne 8. februarja so se našim klerikalcem porušili vsi gradovi, ki so jih zidali v oblake.

Izid volitev jih je tako konsterniral in presenetil, da sprva niti verjetni niso mogli, da bi bilo kaj takega sploh mogoče. Zato so pošiljali v svet zmagovalna poročila, da so prve vesti o izidu volitev pač ugodne za vladno, da pa je izven vsakega dvoma končna in definitivna zmaga opozicijskega bloka. Toda te zmage ni bilo, absolutno, zmagal je Narodni blok z absolutno večino. Nepopisno razočaranje je zavladalo v vsem opozicijskem taboru, zlasti pa med našimi klerikalci, ki se kar ne morejo užitviti v novi položaj. Polna štiri leta jesti trdi kruh opozicije, to je za klerikalce tem strašnejše, ker so vsa zadnja leta živeli v neomajnem prepričanju, da jim nove volitve brezpozno potisnejo vladno krmilo v roke. Pa iz te moke ni bilo kruha. Pojavil se je v njih vrstah moralni maček kot nikoli takšnega. Obup, resignacija se jih je jela lotevati. Ta proces se je jet nevarno širiti. Da ga zaustavimo, so poskrbeli za umetne injekcije.

Iz Beograda so naročili poročila, ki naj zopet dvignejo porušeno moralo v klerikalnih vrstah, upostavijo samozavest in na novo vzbudijo zaupanje, da pride čas, ko bo klerikalna stranka zopet zobala iz polnih vladnih jastri.

To težko nalogo opravlja v potu svojega obraza »Slovenec« beogradski dopisnik. Dan za dnevom pošilja svojemu listu vesti, ki govorijo samo o neprestanih krizah v vladnih strankah, o nevzdržnem položaju Pašić-Pribičevićevega kabineta, o nezadovoljstvu krone s sedanjo politično konstelacijo in situacijo itd. Nepoučena in naivna javnost gre seveda na ta tim in pričakuje, ako ne že danes, pa vsaj jutri, da se politični položaj spremeni v svojih temeljih in da zavladajo v državi kot diktatorji četveroperesna detelja Radić-Korošec - Davidović - Spaho. Pri tem seveda ne uvažuje, da so bila Molčan-kova poročila iz Beograda pred volitvami prav tako samozavestna in zmagovita ter napovedovala z vso gotovostjo in zanesljivostjo nezložitni konec Pašić - Pribičevićevega režima. A končni efekti?

Popoln poraz dr. Korošca in njegovih zaveznikov na vsi črti! Molčanec se je izkazal za slabega proroka! No, tudi to pot se pokaže, da za uresničenje idej ne zadostujejo pobožne želje.

Nacionalna vlada je trdno usidrana. Ne zlomi je noben vihar! Čaka jo plodonosna doba štirih dolgih let, ki jo izpolni z neumornim delom za blagor države in naroda. Obenem pa ustvari z zakonodajo vse garancije, da nikdar več ne pridejo na površje in do vpliva elementi, kakor Korošec in Radić, ki rušijo državo!

In to je glavno!

Z 8. februarjem je za vselej odklenalo v naši državi Korošcu in njegovi družbi. Klerikalni politiki je izkopen grob. Bolniku, ki je zapisan smrti, ne pomagajo niti umetne injekcije v obliki Molčankovih poročil iz Beograda!

— **Predsednik gerentskega sveta v Ljubljani dr. Dinko Puc** se je vrnil iz Beograda, kjer je interveniral v raznih mestnih zadevah. Pri vojnem ministru je razpravljal o vprašanju ljubljanskih vojašnic, ter o preložitvi smodnišnice iz ljubljanske okolice. V obeh točkah se je dosegel sporazum. G. dr. Puc je pri tej priliki sprožil tudi vprašanje arzenalnih delavcev. Gosp. minister vojne je zagotovil, da bo tudi v proračunske dvanajstine dal zadosten znesek v ta namen, tako da bo delo zasigurano. — Pri ministru prosvete se je zglasil g. dr. Puc radi podpravljanja ženske realne gimnazije v Ljubljani. G. minister prosvete je izjavil, da se bo ženska realna gimnazija vsesko podpravila še letos ter da bo najpogostejše v letošnjem rednem proračunu tozadevna postavka. — Pri finančnem ministru se je zglasil g. predsednik gerentskega sveta, da bi izvedel mnenje g. ministra v zadevi inozemskega posojila za ljubljansko mesto in pa njegovo mnenje o vprašanju oslobojenja taks pri komunalnih posojilih. Kar se tiče prve točke, je g. minister obljubil, da bo šel občini kolikor mogoče na roko. V vprašanju taksne prostosti za komunalna posojila pa se je postavil na stališče direktije posrednih davkov, ki zastopa občini protivno stališče. — Pri notranjem ministru je interveniral g. dr. Puc radi pospešitve rešitve prošnje za naknadno opcijsko. Dosegel je popoln uspeh, ker se je nekaj prošnje takoj rešilo, ostale pa se rešijo v najkrajšem času. — Pri ministru gradjevin in trgovine se je istotako dosegel sporazum glede vseh spornih vprašanj, nanašajočih se na povečanje mestne elektrarne. Tu je sodeloval tudi g. mestni inženjer Sone. — **Razena tega je predsednik gerentskega**

ga sveta interveniral še v več drugih mestnih zadevah, ki jih ne moremo vseh podrobno naštet.

— **Zasluzeno odlikovanje odličnega narodnega borca.** Iz kočevskega okraja nam poročajo: Veliko zadoščenje je izzvala po ribniški dolini in po celem kočevskem okraju vest, da je Nj. Vel. kralj blagovolil odlikovati odličnega človekoljuba in velikega rodoljuba ter voditelja vseh narodnih naprednih Slovencev v ribniški dolini g. dr. Antona Schifferja, našega okrožnega zdravnika. Zgodovina ribniške doline v zadnjih 30 letih je osko zvezana z osebnostjo dr. Schifferja, ki ves ta čas tiho in požrtvovalno, zato pa smoteno in vstrajno deluje v prosep in napredek cele doline. Dasi odlično naprednega mišljenja, za katero stoji že nad 30 let na braniku nevtrasteno in odkrito prav v prvi vrsti, lahko rečemo, da nima v celem kočevskem okraju prav nobenega sovražnika, nasprotno ga pa vse visoko ceni in spoštuje. In ga tudi lahko; ako pri komu, velja baš pri gospodu dr. Schifferju, da ne ve levica, kaj daje desnica. Trg Ribnica mu je izkazal največjo čast s tem, da mu je poverilo največjo čast, županova čast, dokler niso Lampetovi klerikalci obesili trgu spodnjih okoliških klerikalnih vasi, ki preglašujejo trg. Je ustanovitelj »Sokola« in njegov starosta od njegove ustanovitve dalje, je ustanovitelj in predsednik »Čitalnice«, enako »Glasbenega društva«, soustanovitelj Posojilnice, ki slovi po celi Sloveniji radi svoje solidnosti in človekoljubnosti. Zlasti predvojni kočevski Slovenci in dijaštvo več hvalo temu vzornemu in v resnici narodnemu zavodu, ki stoji pod vodstvom g. odlikovanca. Ako sploh kdo, je sigurno naš gospod dr. Anton Schiffer on, kateremu je v resnici požrtvovalno delovanje naša nacionalna država upravičena, da izkaže in prizna visoko odlikovanje. Akt odlikovanja je izvršil gospod srečki poglavar dr. Lorange iz Kočevja osebno, hi je odlikovanec vsprilko izbranih iz odlikovanih gasilcev ribniške gasilske župe pripel red Sv. Save IV. razreda na prsa. Odličnemu človekoljubi in narodnemu delavcu tudi naša iskrena čestitke!

— **Proslava 50letnice »Triglava« v Mariboru.** Starešinska zveza razglašala, da je g. minister saobračaja z odlokom št. 3955 od 20. februarja dovolil vsem udeležnikom proslave dne 7. t. m. četrtinsko vožnjo iz kraja bivališča v Maribor in nazaj. Pri potovanju v Maribor se plača polovično vožnjo, z listkom pa se potuje tudi nazaj. Pri blagajni je treba predložiti za vsakega potovalca potrdilo starešinske zveze, da reflektant potuje k proslavi 50letnice »Triglava« v Mariboru. Ta potrdila izdaja Starešinska zveza, naslov: dr. M. Snuderl, tajnik, Maribor, Aleksandrova cesta 36, ter je treba navesti, koliko potrdil se zahteva in za pošiljatev priložiti znamke. Nadalje izdajajo ta potrdila akademska društva »Triglav« v Zagrebu in v Ljubljani. Vstopnice za ples bodo v predprodaji pri blagajni Götzove dvorane v Mariboru v petek 6. in v soboto 7. t. m. od 14. do 17. popoldne, kjer dobivajo tudi vabila oni, ki pomotoma niso bili vabljani. — Kdor ob občinstva želi vabilo poprej, naj se obrne na gori označenega tajnika Zveze in na društva v Zagrebu in v Ljubljani. Vsem starešinam s tem sporočamo, da se vrši popoldanska proslava v viteški dvorani gradu v Grajski ulici in v Narodnem domu, kakor je bilo prvotno razglašeno in na vabilih navedeno. Starešinska zveza razglašala tudi ponovno, da je Nj. Veličanstvo kralj naklonil prireditvi svoje najvišje pokroviteljstvo. — **Tajništvo.**

— **Zrakoplovna zveza Dunaj-Ljubljana - Trst.** Trgovska in obrtna zbornica sklicuje za torek 3. marca t. l. ob 11. uri popoldne v zborniško posvetovalnico anketo v svrhu razgovora za ustanovitve postajališča te zveze v Ljubljani. Na ta posvet je povabila tudi mestno občino ljubljansko.

— **Zaplena pornografskih slik v Sarajevu.** Sarajevska policija je zaplenila v neki trafiki večje število pornografskih slik, Slike so se izdelovale v Zagrebu.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za inspektorja 1. kat. pri agrarni direktiji v Ljubljani inspektor okrožnega agrarnega urada v Ljubljani dr. Anton Šapla; za referenta 1. kat. pri agrarni direktiji v Ljubljani je imenovan dosedanj tajnik dr. Jakob Štefančič; za blagajnika pri monopolnem skladišču v Ljubljani je imenovan Hugo Beltram.

— **Iz carinske službe.** Premješčen je na lastno prošnjo iz Srbskega Krstura carinarnici na Rakak carinik Jakob Bežec; iz Zemunika je premješčen v Šibenik carinik Boris Pipuš; carinika Ferdo Zabavnik in Ivan Veber nista premješčena iz Cankove, kakor je bilo javljeno.

— **Kraljeva slika in klerikalno učiteljstvo.** Pišejo nam: Kdor stopi danes v kako šolo na kmetih, kjer sta nadučitelj in župnik enega političnega mišljenja, zapazi takoj: Križi in slika sv. Alojzija visita na steni

nad voditejevo mizo, slika kralja Aleksandra pa na temni stranski steni, kjer se komaj vidi in opazi! Opozarjamo nadzornike na to.

— **Na naslov prosvetnega oddelka.** Iz učiteljskih krogov: Kdaj mora zapustiti svoje stanovanje v šolskem posloju šolski upravitelj, ki je že vpokojen, pa še nima vpokojitvenega dekreta in kdaj sme nastopiti njegovo službeno mesto in zasedati stanovanje njegov naslednik, ki je imenovan, pa tudi še nima dekreta? Ker je stvar principijelne važnosti ravno pri sedanjih imenovanjih in premetstvih, naj izda prosvetni oddelk potrebna navodila učiteljstvu.

— **Pri stanovanjskem oblastvu v Kočevju** se vršijo, kakor nam poročajo, seje v nemškem jeziku. Torej državni urad naše nacionalne države naj ima notranji uradni jezik nemški! Tako se je vršila dne 26. februarja pod predsedstvom akademično izobraženega okrajnega komisarja. In to v času, ko se izdajajo državnim organom striktna navodila glede obcevanja s strankami. Zdi se nam, da je nekaj gnjilec v državi kočevski!

— **Poziv učiteljcem s 35 službenimi listi.** Veliki župan, odnosno prosvetni oddelk, je pozval vse sreške šolske svete, da predložijo izkaze onih učiteljev, k bodo izpolnili 1. septembra t. l. 35. leto svoje službene dobe. Zajedno pa naj te učitelji — pozovejo, da vlože do navedenega dne svoje prošnje za stalno vpokojitev.

— **Zopet potres.** Observatorij pod Triglavom nam javlja: Danes 1. marca zjutraj od 2.—5. je zaznamoval veliki potresomer precej močan oddaljen potres. Radi istočasnega vznemirjanja zemlje ni mogoče vse faze seismograma natančneje določiti.

— **Za vse razstavljalec in obiskovalce dunajskega pomladanskega veleseja 1925.** Je dovoljen za vožnjo na Dunaj in nazaj na vseh progah državnih železnic kraljevine SHS 25% popust vožnje cene za vse brzovlake, osebne vlake in mešane vlake, izvzemši brzovlaka št. 5 in 6 in luksusne vlake (S. O. E.). Za vožnjo k veleseju velja znižana cena za razstavljalce od 2. do vstetega 13. marca, za obiskovalce od 6. do vstetega 13. marca; za vrnitev z Dunaja pa za razstavljalce od 9. do vstetega 20. marca, za obiskovalce od 9. do vstetega 16. marca t. l. Pri nakupu železniške karte se morajo potniki izkazati z velesejsko legitimacijo, na katero pritisnejo blagajne dnevi pečat. Znižano vozno ceno se ob vrnitvi ne dobi, če ni bil pritisnjen postajni pečat na velesejsko legitimacijo pri odhodu. Generalna direktija jugoslovenskih državnih železnic je dovolila znižano vozno ceno tudi za potovanje preko kraljevine SHS.

— **Smrtna kosa.** Umrli je v splošni bolnici na razširjenju srca 21 letni železniški uradniški pripravnik Franc Čik, edini sin poštnega poduradnika Frana Čika v Ljubljani. Malo kdo je vedel kakšen organizator je bil pokojni Čik, ker je bil skromen in tih naroden delavec, vnet in idealen za vse dobro, pred vsem pa nacionalist kot skala. Mnogo njegove zasluge je, da se je Sentjakovski pevski zbor povslej na višino, da spada med naše najboljšje pevске zore — Čik je bil sam izobren basist — organiziral je tudi majše moči pri Sokolu II. bil vnet Orjunaš. Sploh je vedno in povsod pritegal svoje sovrstnike, prijatelje in znanec k narodnemu delu. Predlaskim je šel v drž. saobračajočo šolo v Beogradu. Takoj je stopil v vrste odnotne Orjune, kjer je postal tajnik. Kot tak je dal inicijativo, da si je beogradsko Orjuna nabavila prapor, ki je bil narejen v njegovem ljubljanskem sentjakovskem okraju. Razvite tega prapora je bilo 1. februarja, a tega slavlja se Čik ni mogel udeležiti, ker je že ležal nevarno bolan v Ljubljani, kamor je prišel s svojega službenega mesta v Novem Sadu. Njegovo stanje se je pozneje zboljšalo, pred tednom pa zopet poslabšalo in navdušeni nacionalist je v noči od sobote na nedeljo premrl v bolnici. Ko mu je včeraj v nedeljo prinesla mati kosilo ter zvedela, da njenega ljubljenskega dobrega sina ni več med živimi se je onesvestila in zdravniški pomoči se je šele čez dve uri posrečilo spraviti jo k zavesti. — Pokojni Čik je bil, kot že omenjeno, izredno marljiv in delav, mlad mož. Ko je bil v Beogradu, je deloval z vsemi silami za zblizanje Slovencev in Srbov in ves srečen je bil, kadar so prišli znani mu Slovenci v Beograd, kjer jim je z vso prijojeno mu uslužnostjo šel na roko. Omenjamo pa zlasti zadnji izlet pevškega društva »Ljubljanski Zvon«. Sentjakovski pevski zbor, Sokol II. in Orjuna so s Čikom izgubili izrednega delavca, ki je vse svoje moči posvetil nacionalni ideji. — Pogreb idealnega mladčnika bo v torek 3. marca ob pol 16. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice. Bodi ohranjen časten spomin nadebudnemu mladčniku!

— **Smrtna kosa.** Dne 28. febr. je na Bled umrla ga. Gabrijela Deračani, roj. Ethenberger, soproga g. Janeza Deračani, polkovnika v pok. Pokojnica je bila izredno simpatična gospa, ki so jo imeli v visokih časih vsi, ki so jo poznali. Umrli je v najlepši življenjski dobi 37 let. Pokojnico prepeljejo v Žužemberk, kjer jo polože k večnemu počitku. Bodi ji ohranjen prijazen spomin. — Danes je umrla na Vidovdanski cesti št. 4. ga. Ivana Vodnik soproga g. Antona Vodnika, posestnika. Pokojnica je bila vrta slovenska žena, priljubljena v vseh krogih, ki so jo poznali. Pogreb bo v sredo 4. tm. ob 14. na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— **Radi obrekovanja v smrt.** V Vasačinu se je zastupila farmacevta Minka Dominko, ker so jo tovarišice ovadile, da je v lekarni kradla zdravila in jih prodajala drugim. Dominkovo je obrekovanje tako užalostilo, da je popila 100 gramov opija. Dva dni je ležala doma, nihče pa ni vedel, kaj je z njo. Tretji dan je prišla k njej njena prijateljica in Dominkova je ji zaupala, da se je zastupila. Nesrečnica je bila takoj prepeljana v bolnico, kulo pa je nepozno. Umrli je v silovitih mukah.

— **Vlomi.** V Sevnici je bilo 21. februarja vlomljeno v izložbo trgovine »Splošne gospodarske zadruge« in v izložbo čevljarja Antona Rižnarja. Tatovi so odnesli nekaj perila in čevljev v skupni vrednosti 3877 Din. V Vinkovcih je bilo vlomljeno v stanovanje Ljubice Svobode ter odnesena šatulja z različnimi dragocenostmi v vrednosti 46.000 Din.

— **Prolječe na našem Jadranu.** Hotel »Miramar« Crikvenica. Tople i hladne morske kupke. Soba sa celom obiskrbom od Din 90.— 319/n

VI BODETE VEROVALI?

da i par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 39 L

„ključ“
traja kakor 4 pari drugih, ako kupite 1 par. — Dobivajo se v prodajalnah.

Iz Ljubljane.

— **Veliki župan dr. Baltič** je včeraj službeno odpotoval v Beograd in se vrne v sredo popoldne. V tem času odpadejo seve vsi sprejemi.

— **Proslava prezidenta dr. Masaryka v Ljubljani.** Pod pokroviteljstvom velikega župana ljubljanske oblasti dr. Vilka Baltiča, generalnega konzula Českoslovaške republike dr. Otokarja Beneša, priredita Jugoslovensko-českoslovaška Liga in Českoslovaška Obec v Ljubljani v proslavo 75letnice prezidenta Českoslovaške republike dr. T. G. Masaryka svečanostno akademijo dne 7. marca v veliki dvorani Kazine. Začetek ob pol 21. 1. Nagovor preds. 2. T. G. Masaryk kot filozof, reformator in heroj, govori dr. R. Krivic. 3. Viteslav Novak: Uspominka, Vzkazani, poje g. ing. Cvejič. 4. B. Smetana: Jakobin, arija »Terinke«. Ivan Zajc: Hajd v kolo. Poje gđ. Friskova. 5. B. Smetana: arija iz »Daliborja«, pesem Podhajskega iz opere »Dve vdovici. Poje g. Mestek. 6. O. Ostrčil: Balada »Osifele dite«. E. Adamič: »Jezdec«. Poje gđ. Rozumova. 7. B. Smetana: Dvospev Marinke in Janka iz »Prodane neveste«. Pojeta gđ. Friskova in g. Mestek. 8. E. Adamič: Noč, E. Grečanič: Vznak, poje g. ing. Cvejič. Reklamacije glede vabil sprejema tajnik Lige g. dr. Arnošt Brilec.

— **V pokoj je stopil s 1. marcem t. l. magistratni nadsvetnik g. Fran Svigelj.**

— **Alkoholna plača za vinene regrute** prepovedana. Policijska direktija opozarja gostilničarje, da je prepovedano dajati vinjenim regrutom dne 5. 19. in 21. marca 1925. alkoholnih pijač. V Ljubljano dospelji regruti se morajo takoj javiti v vojvoda Mišiča vojašnici.

— **Mestno kopališče ob Ljubljani** bodo to pomlad popravili v onem delu, kjer je napravila lanska povodenj škoda.

— **V društvu »Soča«** je predaval 28. februarja t. l. g. prof. dr. Jos. Rus o temi »Srb i mi«, v kateri je podal nekoliko karakterizacije o kulturno-socialnem položaju obih delov jugoslovenskega naroda. Z raznimi primeri je opisal osebno verski, pravni in narodni čut, oziroma stopnjo razvoja pri obeh. Po predavanju je razjasnil g. predavatelj nekatera stavljena mu vprašanja glede asimilacije v Srbijo naselivših se drugodce. Predavanje je bilo kratko a zanimivo, za kar so bili udeleženci večera g. predavatelju zelo hvaležni. Ta osebno za sedanjih duh časa tako važna tema s tako obilo stvarne tradicije prošlosti in sedanjosti pa zahteva mnogo več ur in časa vsestranske obravnave in razprave, iz katere se končno izrazi prava slika resnice in pravice — pravi vpogled stanja nepristransko sedanjosti. Gosp. predavatelj je imel odmerjen prekretek časa, komaj pol ure, za eno najvažnejših nalog, podati udeležencem objektivno sliko razlike razmer in stanja med obema plemenoma. Sledil je namreč temu precej dolg humorističen spis Damira Fajgelja »Domace živali«. Ravnatelj gosp. Josip Prunk je v svojem uvodu opozoril udeležence na res posrečena dela naših humoristov, katerim prednjači trojica od katerih je Damir Fajgelj gotovo prvi te vrste v naši literaturi. Prečital je iz spisa »Domace živali« glavno humoristično vsebino posamičnih živali, katero je pisatelj v šaljivi obliki tesno združil z našim življenjem. Mišli in pojmi se elastično menjajo, skacejo sem ter tja od predmeta na predmet, na katerega bi se človek niti od daleka ne spomnil. Vsebinsa spisa »Domace živali« je pač taka, da se mora, kdor jo čita, neprestano in nepriljeno iz srca smejeti. Kdor se hoče torej nekoliko duševno razvedriti in nasmejati, naj seže po tej knjigi — ne bo mu žal. Ni čuda, da je vzbujala ves ostali del večera toliko smeha in zabave, kakršne marsikdo ni pričakoval. Zato smo pa iskreno hvaležni gosp. Prunku za njegov trud in požrtvovalnost.

— **Za brezplačen čaj za srbohrvaščino**, ki ga je otvorilo Sentjakobsko napredno društvo pretekli petek v Sentjakovski šoli, se je prigrisalo toliko udeležencev, da sta se morala napraviti dva tečaja. Prvi je vsako sredo ob sedmih zvečer, drugi pa vsak petek ob 8. zvečer. Vidi se, kako potrebni so taki tečaji in kako z veseljem pozdravijo naši ljudje dobro idejo.

— **Sentjakobska knjižnica v Ljubljani.** Stari trg 11. je izposodila meseca februarja 1925 na 3465 strank 14.315 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 4. do pol 8. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa le še ta mesec od 9. do 12. dopoldne. Na razpolago popolni tiskani imenični knjig v devetih jezikih. Vstop v knjižnico ima vsakdo, kdor se zadostno legitimira. 480/n

— **Sentjakovski pevski zbor.** Pogreba tov. Fr. Čika se udeležimo korporativno. Zbirališče pred mrtvašnico v torek ob tri četrti na 4.

— **Sentjakobčane** zlasti svoje članstvo pozivamo, da se v največjem številu udeležijo pogreba našega zvestega narodnega delavca in člana Franca Čika, ki bo v torek 3. marca ob pol 16. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice. — Gospodarsko napredno društvo za sentjakovski okraj v Ljubljani.

— **V državni bolnici je umrl član odbora »Orjuna«** Savamala Beograd br. Franjo Čik. Pozivamo članstvo, da se udeleži pogreba v krogih iz bolnice v torek ob pol 16. uri. — Odbor »Orjuna«.

— **Društvo slušateljev** Juridične fakultete se tem potom najiskrenejše zahvaljuje vse n. g. odvornikom za njihove prispevke v korist društvenih knjižnic. Istosčasno prosimo tudi vse ostale n. g. odvornike, ki se dosedaj še niso odzvali, da ugodno rešijo 19. jan. jim odposlane prošnje. — Odbor.

— **Pozor!** Vsi poštni upokojenci poduradniki, sluge, reduciranci in novi ste vabljani v svojem lastnem interesu na sestanek, ki se vrši danes ob 7. uri zvečer 2. marca pri »Levu«, Gosposvetska cesta 16. Odbor. 479—n

— **Zahvala.** Vsem, ki so se udeležili pogreba moje žene g. Gričar se tem potom najtepleje zahvaljujem. Franc Gričar, polie, nadstr. v pok. in otroci.

— **Društvo drž. pisarniških uradnikov** za Slovenijo opozarja vse svoje člane na redni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 15. marca 1925. ob 8. uri 30. min. v salonu hotela »Miklič« poleg južnega kolodvora v Kolodvorski ulici z običajnim dnevnim redom. Udeležba obvezna. 475—n

— **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja Javna odborova seja v sredo dne 4. marca 1925 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12, pritično, desno.

— **Policijske ovadbe.** Tekom včerajšnjega dne so prišle na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 2, pijanosti 1, plesa brez dovoljenja 1, izživanja 1, prekrščenja policijske ure 3, plakatiranja lepakov 1, žaljenja straže 1, prestopka cestno-policijskega reda 2, prekrščenja predpisov glede vožnje z avtomobili 2.

— **Arctelije.** Radi suma hudodelstva proti pravosti 1, vlačuganja 1 in 3 radi pretpa.

— **Prijazen dolžnik** je vsekakor ključničar Fran Kosmač. Mož se je na krojača Frana Kovača, ki ga je terjal za 300 dinarjev, tako razhudil, da mu je najprej prisilil s pestjo par krepkih udarcev med rebra in v obraz, nato pa mu je vrgel še kozarec v glavo. Kosmač se bo moral za svoje postopanje zagovarjati pred oblastmi.

— **Tatvine.** Posestniku Ivanu Robežniku v Viča je bilo z dvorščaka ukradeno 750 dinarjev vredno železno dvigalo. — Franciški Spilchal iz Spodnje Šiške je bilo z vrande ukradeno več komadov perila v vrednosti 300 Din. — Služkinji Mariji Wolf je bilo iz stanovanja Iv. Podobnik v Novem Vodmatu št. 145 ukradenih par novih čevljev, vrednih 350 Din.

— **Ohiatena hubezen.** Poročajo nam: V soboto popoldne se je zabavala na Sv. Petra nasipu ob Ljubljanski družba, sestojala iz dveh dorastlih in ene mlajše gospodične; dvoril jim je mlad šimi kavalir, ki pa je bil precej siljiv. Posebno mlajši gospici je neprestano dvoril in kočno postal celo nasilen. Vsa prestrašena, zasledovana po vsiljivcu, se je sramežljiva mladenka dvignila, preokročila ograjo in že so jo pograbili valovi radi pomladanskega deževja narasle Ljubljance. V tem trenutku je puhnili v vodo tudi kavalir, a ne morda za namenom, da bi jo hotel rešiti, marveč se je samo spozabil v svoj razgretosti. Mnogi so opazovali prizor in premišljali, kako bi rešili ponesrečeno. Zlastno je bilo gledati žrtvi, ki sta se gotovo kesali, mladenka prevelike nedostopnosti, kavalir pa neumne vsiljivosti. Že so mislili, da ni več rešitve, ko se je kočno nekemu junaku posrečilo in sicer šele za Polakovo tovarno, da je z dolгим drogrom potegnil iz Ljubljance mlado kočko in precej lepega sedaj pa vsega premočenega in pošteno ohlajenega petelina.

Peri s „SAMOBELINOM“!

Iz Celja.

— **Dijaška kuhinja v Celju** razpošila te dni na stare svoje člane in dobrotnike prošnje za novo podporo. Društvo oskrbuje v tekočem letu nad 80 revnih dijakov iz državne realne gimnazije, trgovske šole in meščanskih šol. Večina teh dijakov ne bi mogla študirati, ako jim ne bi bila zagotovljena prehrana od tega dobrodelnega društva. Taj te prošnje nihče ne prezre in prispeva po svojih možnostih.

— **Mestno gledališče.** Danes, v torek, se vprizori veselja »Stričkove sanje«. Govorjane celovljanskega narodnega gledališča. Začetek ob 20. uri.

— **Popravljanje stalnih volilnih imenikov.** Mestni magistrat razglašala, da mora v času od 18. febr. do vključno 17. marca t. l. uradoma izvršiti popravke v volilnih imenikih. Pri tem vpiše s svojim sklopom v volilne imenike vse osebe, ki imajo volilno pravico, a dotlej niso vpisane, ter črta na isti način one, ki so izgubile volilno pravico. Vse osebe, ki imajo pravico do vpisa v stalne volilne imenike in morada v nje še niso vpisane, naj se zgleda v času od 28. februarja do vključno 17. marca med 9. in 12. dop. v sobi št. 2 mestnega magistrata. Stranke se v navedenem času sprejemajo samo ob uradnih dneh. Seboj je treba prinesiti potrebne dokumente.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Gospodarstvo.

Gremij trgovcev v Ljubljani.

Na zadnji načelstveni seji ljubljanskega gremija se je med drugim razpravljalo tudi o važnih vprašanjih, ki bodo zanimala naše trgovce in ki jih prinašamo v izveščku.

V predsedstvenem poročilu je omenil načelnik Fr. Stupica, da je mestna občina kot obrtna oblast potrdila računski zaključek za leto 1924, ter našla vse račune in priloge v redu.

Dalje je bilo omenjeno v predsedstvenem poročilu glede akcije nameravanega tranzitnega skladišča v Ljubljani, kakor tudi znižane izvozne železniške tarife, katere posebno tangirajo našo lesno industrijo. Društvo sejmarije je obvestilo gremij, da si je izvolilo za načelnika g. Lautarja, ki je tudi sočasno gremijski odbornik ter nadalje še posebej odsek, katerega naloga je, da v vseh medsebojnih vprašanjih tesno sodeluje z gremijem. Načelnik omenja, da so se na gremijski šoli razdelila sprave za l. polletje. Uspeh je zadovoljiv. Gremij se je obrnil na Trgovsko in obrtniško zbornico s posebno vlogo, da se nakaže gremijski šoli tudi letos primerna podpora Ljubljanske telefonske centrala se v kratkem postavi (novi avtomatski aparati) in se bo načelstveno obrnila na mestno gerentstvo s prošnjo, da se preskrbi primerno stanovanje poštnemu upravitelju. Kajti dokler je to stanovanje zasedeno ni mogoče izvršiti adaptacijskih del za novo centralo.

Tajnikovo poročilo: V zadevi higijenskega in modernega pobiranja smeti po ljubljanski ul. je na gremijsko vlogo sporočil mestni magistrat, da je tozadevno mestni svetbeni urad sestavil predloge, ki pa niso prišli v razpravo v obč. svetu. Ta moderni sistem je zvezan s precejšnjimi nabavnimi in vzdrževalnimi stroški ter bo naloga bodočega občinskega sveta, da o stvari sklepa.

V zadevi delovnega časa v trgovskih obratih se je odbor z ozirom na došlo vlogo Trgovske in obrtniške zbornice postavil na stališče, da naj ostane časovno sedaj običajni 8-urni delovni čas, kar radi vedno se izpreminjajočih se narečb, sklenkrat ni podana možnost definitivnega sklenjanja.

Nabava knjig revniškim učencem v gremijski šoli. Tozadevno je vodstvo gremijske trgovske šole naznanilo gremiju vse one vajence, ki nimajo knjig, da se jim knjige eventualno nakupijo oziroma, da se pozove učne gospodarje, da jih nabavijo. Odbor sklene po živahni debati, da se učni gospodarji povabijo, nabaviti vajencem potrebne knjige, ker gremij iz lastnih sredstev tega ne more in je na drugi strani gospodarstva skrb, skrbeti za vsestransko vajencevo izobrazbo.

Nov finančni zakon. Na vlogo Zveze trgovskih gremijev, v kateri naproša, da stavi gremij svoje predloge k novemu finančnemu zakonu, sklene odbor, ker je rok za stavljenje predlogov kratak, proučiti vprašanje in oziroma, ki se je takoj izvolil. Izvoljeni odsek se te dni sestane, pregleda gradivo, poda izpreminjavalne predloge, nakar se vloga vrne zvezi.

Pravilnik o mestni uvoznini in trošarin. Novi pravilnik stopi v veljavo s 1. jan. 1926. Pred kratkim se je vršil setek trgovcev spekeristov in vinotičev v gremijski pisarni. Prisostvoval je iz prijaznosti tudi ravatelj dohodarstvenega urada mestne občine z. Zupan. Na njegov predlog se je sklenilo, sklicati spomladaj anketno, na katero se povabijo zainteresirani trgovci, da se pomenijo o predlogih k novemu pravilniku o uvoznini in trošarin.

Krošnjarstvo. Naša trgovska združenja so že ponovno pri raznih prilikah in tako posebno pri lanskem letnem razmatrivanju vprašanja novega obrtnega reda, ugotovila, da krošnjarstvo v današnjih časih dobro organizirane poklicne trgovine nima pravice do nadaljnje obstanka. V nabirobi ki obstaja je veliki župan na podlagi zakonskih predpisov že uspešno zatrl krošnjarski posel. Da dosežemo isto, v interesu naše poklicne trgovine pri nas, se poda te dni delovna področja v imenu ljubljanskega gremija k g. velikemu županu ljubljanske oblasti, da tozadevno intervenira.

Gospodarski svet. V dopisu Zveze trgovskih gremijev se naproša gremij staviti pismene predloge k novemu načrtu gospodarskega sveta. Načrt so izdelali tajniki trgovskih zbornic, sodeloval je tudi tajnik Trg. in obrt. zbornice g. Mohorič. Načrt je dober in bi bil gospodarski krogi lahko prav zadovoljni ako bi se ustanovil gospodarski svet s kompetenco, predvideno v načrtu. Načrt predvideva poseben odsek, da ugotovi, jeli so zadostno zavarovani interesi naše trgovine.

Najemljina poslovnih lokalov. To vprašanje je zaenkrat pač najvažnejše. Tajnik predlaga kolektivno vlogo nekaterih članov trgovcev, v kateri se pritožujejo nad pretirano zvišano najemljino. Gremij je zaprosil zainteresirane za navedbo konkretnih dejstev. Odgovora ni dobil. O stvari se je razvila obširna debata. Predlaga se je tudi dopis pripravljalnega odbora »Društva trgovcev in obrtnikov«, v katerem poročajo, da bi bili priporočni trgovci najemljini ustanovitvi društvo v svojo zaščito, če gremij misli, da mu ni mogoče varovati interese svojih članov. V debati se je razpravljalo vprašanje s stališča posestnikov in najemnikov. Vendar je odbor ugotovil, da to stališče ni pravo. V tej zadevi odbora ne zanima stališče enega ali drugega prizadetega dela, nego se je odbor postavil na stališče, da je on kot zastopnik vseh trgovcev v tem slučaju dolžan razmatravati vprašanje s trgovskega stališča v interesu varstva članov. Trgovina je dandanes že itak dovolj težka, kupčije so slabe in minimalne, trgovci se mora boriti z vsemi mogočimi neprilikami in zato odbor odločno odklanja udomačene fraze: »Trgovci imajo vsega dovolj, trgovci lahko plačajo« itd. Ker je pretežni del članov

niki nego najemniki in so v prvi vrsti srednji in mali trgovci, je odbor sklenil v prihodnjih dneh sklicati setek vseh prizadejih trgovcev-najemnikov, da čuje njih želje in zahteve. Le tako bo potem mogoče gremijalnemu načelstvu, da energično zavaruje v mejah možnosti in sporazuma interese naših članov.

—g. Naši dolgi Angliji. Zunanje ministrstvo je prejelo iz Londona obvestilo, da je minister Churchill v poslanski zbornici podal pregled dolgov, ki jih dolguje posamezne zavezniške države Angliji. Med ostalimi dolguje naša vlada Angliji na temelju finančnega položaja dne 1. januarja t. l. 29 milijonov funtov sterlingov kot vojno posojilo s vsemi obrestmi in znesek 2.390.000 funtov sterlingov kot pomočjo po posojilo in 190.000 funtov sterlingov za stroške prevoza naših državljanov l. 1919.

—g. Naš izvoz v januarju. Po carinskih statističnih podatkih je znašal naš izvoz v januarju 344.462 ton v vrednosti 762.717.054 dinarjev (lani v januarju 220.110 ton v vrednosti 668.989.032 Din). Izvoz iz naše države je torej narasel v primeru z lanskim letom za 44.522 ton (51,95 %) v vrednosti 93.728.022 Din (44,01 %). To je ogromen napredek naše zunanje trgovine, ki kaže, da smo lahko s splošnim stanjem narodnega gospodarstva popolnoma zadovoljni.

—g. Trg jajec. Letošnja topla zima je izvala na trgu jajec nepričakovane varijacije v cenah. Na Madžarskem ponudba jajc lež pres ja povprašanje. Po mnenju strokovnjakov je lanska madžarska produkcija jajc znatno nadkrčila predjono. Ker po ljudske zadruge nimajo na razpolago dobro urejenih skladišč za konzerviranje jajec, tišči ponudba madžarske in inozemske cene navzdol. To stanje vpliva seveda tudi na jugoslovensko notranje. Izvozniki jajc so naprosili vlado, naj jim nudi na inozemskih tržiščih diplomatsko pomoč. Iz Berlina že poročajo, da je odnoda blagovna borza dovolila notranje jugoslovenskih jajec, in sicer začeti s 2. marcem. Notirale bodo 4 vrste naših jajec: 1. tip zelo debela, 2. tip debela, 3. tip normalna in 4. tip drobna jajca. Tečaj notranja se bo do lokal dvakrat tedensko, in sicer v ponedeljek in četrtek. Našim izvoznikom je dala berlinska borza na razpolago zelo moderne naprave za konzerviranje jajc, kakor tudi ledenice. Na berlinski borzi bodo mogli sklepati jugoslovenski izvozniki lepe kupčije, če bo mogoča konkurenca s Poljsko. Poljska izvažala namreč jajca v prvi vrsti v Nemčijo. Za naš izvoz je važno, da vlada potom odgovarjajočih carinskih tarif, olajšav pri prevozu in pogodb ugledi izvoznikom jajec pot do novih tržišč.

—g. Železniški material iz Nemčije. Na Sušak je prilul parnik »Ostsee«, ki je pripeljal nad 450 vagonov različnega železniškega materiala za našo državo. Material, ki ga značajno takoj izkrcavati in prevažati, je namenjen za ponovno železniški prog v Slavoniji in Vojvodini.

—g. Solunsko pristanišče. V petek je ministrski svet sklenil poslati v Solun delegacijo, ki naj prevzame od grških oblasti našo cono v solunskem pristanišču. Za četa te delegacije je določen načelnik carinskega oddelka generalne direkcije carin Sava Božič, ki bo imel v delegaciji strokovnjake ministrstva prosvete, pošt in zunanjih zadev. Cilm prevzame delegacija solunsko cono, organizira takoj carinjenje blaga ter železnice in poštne manipulacije. Vse delo delegacije bo pod nadzorstvo finančnega ministrstva. Tako se bo lahko odlej pošiljal izvozno in uvozno blago direktno preko Soluna. V Solunu bo imela naša država tudi svojo brzojavno in poštno ekspozituro.

—g. Za zboljšanje našega ribarstva. Da se zboljša naše ribarstvo, je kupilo poljedelsko ministrstvo v Franciji večjo količino posebnih rib, med katerimi so tudi takozvane ekscitirne ribe. Ministrvo pošlje te ribe državnim in privatnim ribnikom.

—g. Višja trgovska akademija v Beogradu. V prosvetnem ministrstvu je izdelan načrt za ustanovitev višje trgovske akademije v Beogradu, ki bo urejena po vzorcu visoke šole za trgovino in promet v Zagrebu.

—g. Direkta šum v Ljubljani razpisuje ponovno okroglo 566 plm³ hrastovega lesa za tehnično uporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in z 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 10. marca 1925. pri Direkciji šum v Ljubljani.

—g. Naša industrija, obrt in trgovina. Znan gospodarski strokovnjak, načelnik ministrstva trgovine in industrije, g. Milivoj Savič, je napisal in zbral že četrti zvezek temeljitih razprav o našem narodnem gospodarstvu ter s tem obogatil ono panogo naše literature, v kateri čitimo Jugoslovenci »ot meh«, sentimentalne in ne kako pesniško navdahnjene duše največje pomanjkanje. Avtor teh splošno preglednih gospodarskih publikacij se je lotil tem težje naloge, ker doslej še nimamo aparata, ki bi sistematično zbiral in publiciral vse podatke iz našega gospodarskega življenja. Tega važnega posla se je lotil g. Savič in javnost, zlasti pa gospodarski in pridobitni krogi mu morajo biti za ta trud hvaležni. V svojem četrtem zvezku nudi avtor toliko statističnega in praktičnega gradiva iz vseh področij našega gospodarstva, da mora zbuditi ta knjiga splošno zanimanje in odobravanje. Veseli nas, da bo g. Savič nadaljeval svoje delo in izdati v kratkem, kakor pravi sam, že peti zvezek odličnih prispevkov h gospodarski veščini naše države. Knjigo je izdalo ministrstvo trgovine in industrije. Vsem, kogar zanima najvažnejše poglavje našega življenja, prav toplo priporočamo to temeljito delo.

—g. Mednarodna f. jeren a o trgovini z oročjem se bo vršila 5. maja v Zenevi. Doslej je priglasilo svojo udeležbo 30 držav, med njimi Nemčija in Zedinjene države.

Senzacijalna odkritja o umoru Amalije Leirerjeve.

Najnovejša poročila o umoru Amalije Leirerjeve so paravnost senzacionalna. Če moremo verjeti tem vestem, je sedanje zahtije v aferi znak bližajoče se burje. Budimpeštanska policija trdi, da je morilec že za petami in da ga ni arretirala samo zato, ker bi v tem slučaju ne mogla zbrati vsake dokaznega materiala. Osumljeni osebi so detektivs ves čas za petami. V soboto je visok policijski uradnik izjavil, da se preiskava bliža koncu in da se razvije ta afera v pravo evropsko senzacijo. Po izjavi budimpeštanske policije je afera zelo zagonetna in ko izve javnost vse podrobnosti, bo strmel na senzacionalnim ozadjem tega umora. Sledovi vodijo iz neke slavičarne, v kateri je bilo naročeno za Leirerjevo božično drevesce. Tega drevesca umorjena ni dobila. V soboto so se zglasili na policiji »službenici državne menjalnice, ki so izjavili, da sta holandski trgovci Kerstens in Amalija Leirerjeva večkrat kupovala razne dragocenoosti. Ugotovljeno je, da sta pošiljala te dragocenoosti skrivaj v tujino, kar je bil glavni namen njunih potovanj. Usodnega dne je bilo v stanovanju Leirerjeve mnogo teh dragocenoosti. V Budimpešti je mobiliziranih 150 detektivov, da spravijo na dan vse podrobnosti zagotnega umora.

V soboto popoldne je bila obdukcija trupla umorjene Leirerjeve. Obdukcija je bila samo formalnost, da bi mogli očem umorjene spoznati in pokopati svojo hčer. Prisotni so bili vsi policijski uradniki in kriminalni organi, ki so doslej vodili preiskavo proti Leirerji. Ta je namreč osumljen, da je umoril lastno hčer Po obdukciji je bilo dovoljeno pokopati umorjeno v nedeljo popoldne. Policija je zastražila vse ulice, po katerih se je pomikal žalni sprevod. Pogreba so se udeležile številne množice občinstva.

Prostitucija v Rusiji.

Angleška strokovna komisija, ki si je ogledala razmere in življenje v sovjetski Rusiji, objavlja svoje poročilo, v katerem pravi, da zakonite prostitutke v Rusiji pod boljševiškim režimom ni. Formalno je prostitucija za moške in ženske najstrožje prepovedana. Kako pa je v praksi, vidimo najbolje iz sovjetskega lista »Rabocij sud«, ki priobčuje zanimive podatke o socialnem položaju moskovskih prostitutk.

Omeniti moramo, da problem prostitucije neoprestano zanima sovjetsko javnost in da je postal ta madež na zdravi človeški družbi zadnje čase navzlic vsem zakonom o zatiranju prostitucije za Rusijo zlo, ki je že davno prekorajilo svoje prejšnje meje. Preiskovalna komisija za pobljanje prostitucije je priredila maskirano anketo, ker si ni hotela pomagati z običajnimi nasilnimi metodami. Zato smatrajo člani te komisije odgovore, ki so jih dobili od 761 oseb, za pravilne in zanesljive. Javnost je zanimalo v prvi vrsti vprašanje, da-li je močla sovjetska revolucija po svojem socialnem programu zatreti ali vsaj omejiti prostitucijo. In sovjetski list ugotavlja, da se boljševikom to ni posrečilo. Po rezultatih tajne ankete prostitucija v Moskvi ni nazadovala, temveč se širi in razvija še bolj, nego pod carskim režimom. Težka borba za obstanek je ugledila prostituciji pot ne le med proletarske elemente, nego tudi v druge sloje. Anketa je pokazala, da je med moskovskimi prostitutkami 60% proletar, 26% male buržuazije, 4% prave buržuazije, 4% iz intelektualnih slojev in 5% hčera plemičev in veleposestnikov. Na vprašanje, kaj so bili njihovi roditelji, so odgovorile prostitutke: hči dvornega uradnika, gubernatova vdova, knežinja, grofica itd. Med inteligentnimi sloji so postale prostitutke, večinoma učiteljice. Zanimivo je, da je zelo padlo število prostitutk med služkinjami. Vzrok je bržkone ta, da so v sovjetski Rusiji služkinje sploh zelo redke.

Roparski umor pri Sisku.

V Selih pri Sisku je bil izvršen grozen umor, ki je povzročil tako v Sisku, kakor v okolici veliko razburjenje in sočutje do nesrečne žrtve. Žrtev zločina je postal 85-letni starček, ki je užival povsod splošno spoštovanje in ugled. V enem oddelku faroža v Selih je imel starček Luka Speljak malo trgovino, ki jo je vodil popolnoma sam. Starček je živel mirno in zasé, jedel je pri župniku. Vedelo se je, da mu nimajo velikih dohodkov in izdatkov, vendar kupčija ni svetla baš sijajna. Navzlic temu pa si je starček, ki je živel zelo zmerno, prištel nekaj denarja, mnogo seveda ni bilo. S tem, kar je imel, je od časa do časa pomagal dobiti, bivačelci v Zagrebu.

Te dni je šla župnikova kuharica nekega večera, kakor običajno, po starega, da pride k večerji. Vrata trgovine pa so bila zaprta in kuharica na ponovno trkanje ni prejela nikakega odgovora. Zato je o tem obvestila druge ljudi. Ko so vstopili pri zadnjih vratih v trgovino, se jim je nudil grozen prizor. Starček je ležal v mlaki krvi ubit na tleh. Na glavi se je poznala velika rana, verjetno zadana s petkilogramskim utežem, vrat pa je imel nesrečnež prezezan. Blagajna je bila odprta, vendar se je pri podrobnih preiskavi ugotovilo, da denar ni bil odnesen. Jasno je, da so bili tatovi pri poslu moteni in da so pobegnili, ne da bi mogli odnesti belica.

Zločin je bil izvršen med 6. in 7. uro zvečer, torej skoraj pri belem dnevu. Očividno so morali lopovi dobro poznati razmere v hiši ter so se za napad dobro pripravili. Imeli pa so smolo, da denarja niso dobili v roke. Umora je osumljenih več umiljivih tipov iz bližnje okolice, ki so isto popoldne sedeli in povijali v trgovini. Brodniki in policija se uveljijo obirno grejave.

Pogreb zadnjega avstrijskega rablja.

Te dni je umrl na Dunaju glasoviti in zadnji avstrijski rabelj Josip Lang. V sredo se je vršil s Semmeringovim pogreb Lang, ki je bil upravljalčen in zdelo se je, da pokopavajo kako odlično osebo, ne pa preprostega krvnika. Vse ta pri pogrebu razviti pomp pa ni veljal krvniku, temveč priljubljenemu simmeringškemu meščanu Josipu Langu, ki si je pridobil neveljnih zaslug za razna društva, pred vsem pa za gasilce. Seveda je bilo med gledalci tudi mnogo radovednežev, ki so hoteli videti, kako pokopljejo moža, kateri je poslal toliko grešnikov na oni svet. Povsod, kjer se je pomikal žalni sprevod, so bile zbrane ogromne množice ljudi, in policija je komaj vzdrževala red.

Bil je to ozromen sprevod, ki se je pomikal proti Martijni cerkvi na Simmeringu. Zastopana so bila skoraj vsa gasilska društva z Dunaja in iz Nižje Avstrije, kajti Lang je bil starosta prostovoljnega gasilnega društva ter je kot tak neumorno deloval v njega prosepah. Na čelu sprevoda je bila gasilska godba, sledil je oddelek gasilcev in potem še ena godba. Pred gasilskim domom v Gliselerstrasse je tvorila četa gasilcev špallr. Na pokopališču se je poslovil od pokopnega neki zasilec.

Josip Lang je ves čas svojega delovanja izvršil 39 usmrtnih, med temi 14 v vojni. Leta 1916 je bil pozvan v Trident kjer je obesil poslanca Battista in tega prijatelja Filza, obtožena veleizdaje. Lang se je kasneje večkrat spominjal in pripovedoval, da je bil Battisti edini, ki je šel mirno in samozavestno na morišče ter je obdržal do zadnjega svojo duhaprisotnost. Že, ko je imel vrv okoli vratu, je zakričal z močnim glasom: »Evviva Italija!«. Leto dni za tem je imel Lang obilo posla. V Mihovu na Reusko-Poljskem je obesil pet dezertarjev, ki so umorili in oropali 17 oseb. Zadnje »delo« je Lang opravil v Gradcu leta 1918, kjer je obesil hlapca Peteranerja, ki je umoril neko turistinjo ter jo oropal.

Zanimivo in karakteristično za mentaliteto ljudi je, da so takoj po Langovem pogrebu nadlegovali sorodnike umrlega, če ni ta morda v stanovanju zapustil kakega konca vrvi, s katero je obesal. Sorodniki pokopnega rablja so izpovedali, da ni Lang nikdar prinesel niti koščka domov, kar je našel odjemalce za vrv že na licu mesta. Primerilo se je tudi večkrat, da vrv, s katero je bil delikvent obesen, ni zadostovala za vse reflektante. Dostikrat je Lang razdelil med navno ljudstvo vrv, katero je že morda nosil po več mesecih po žepu, ne da bi z njo koga obesil. Lang je delal z vrmi mastne zaslužke. Ko je obesil Battistija, je bil na Langu pravcati naval s strani italijanskega prebivalstva v Tridentu, ki je smatralo Battistija za mučenika. — Navzlic temu, da je Lang s temi »talismani« mnogo zaslužil, je malo zapustil. Po svoji upokojitvi leta 1918. je prejel mesečno plačo 1.300.000 Ka, kar mu seveda ni zadostovalo za življenje, in tako je polagoma potrošil vse svoje prihranke. Končno je postal še žrtev prebrisane sleparja, ki mu je objubil za zbrane spomine njegovega delovanja, fotografije, slike itd. sedem milijonov kron. Lang mu je izročil vse, kar je imel, moža in milijonov pa ni nikoli videl.

Nesrečna ljubav Marokanca.

Neke hladne noči v januarju, ko je padal dež, pomešan s snegom, je sarajevska policija prejela nekega neznanca, ki je bil brez vsakih listin. Govoril je arabsko in izjavil, da se piše Mohamed Demborgi. Sarajevska policija ga je iztirala v Beograd, med potjo pa je Demborgi pobegnil ter odšel v Novi Sad, a od tu v Beograd. Že nekoliko dni je beogradska policija opazovala, kako se neki temnopolti človek stalno zadržuje pred raznimi varijeteli in kako pazi na vse plesalke varijete pri njih odhodu. Čim je katero zagledal, je tekel takoj za njo, nato pa se je potrt zopet vračal in zamisljen šepetal: »Lejste — leti hile«! (Ona to ni!)

Njegove velike črne oči so se zagledale žalostno v svet. Verjetno mu je pred očmi lebдела slika njegovega rodnega mesta in njegove umrle sreče. Policiji se je zdel sumljiv in preveden je bil pred dežurnega uradnika. »Bežef rumi, bono rumu«, je šepetal. Ničve ga ni razumel. Končno po dolgem trudu so vendar zaznali, za kaj gre. Mohamed Demborgi, star 26 let, je rodom iz Casablanca v Maroku. V veliki mešanici, arabsko - francosko - nemško - italijanskem esparantu, je pripovedoval svoje doživljaje.

Ljubil je in bil je ljubljen od najlepše devojke v Casabanci od lepe Rahame Dolgo časa je trajala njegova sreča, toda nenadoma je bil nje konec. Lepa Rahama je pobegnila v svet s plovilom francoskim častnikom. Mohamed je obupal, nekega dne pa se je odločil, da poišče svojo izvoljeno v širnem svetu. Prišedši v Pariz, je srečal častnika, ki mu je ugrabil izvoljenko. Hotel ga je ubiti, a si je premislil ter je končno zagnal od njega, da je Rahama odšla v neki varijete. Od tega dne dalje je obrazil vse varijete, toda nikjer je ni mogel najti. Iz Francije je odšel v Nemčijo, od tu ga je policija izgnala v Avstrijo. Na Dunaju je prvič srečal Rahamo, ki je baš prihajala iz nočnega lokala v spremstvu debelega magnata. Skočil je k njej, ali Rahama je vzdignila tak krik, da je prihitel stražnik, ki je nesrečnega Mohameda odgnal v zapor. Izgnani so ga na Madžarsko, Madžarska ga je izgnala v Jugoslavijo, Jugoslavija v Italijo, Italija na Grško, Grška v Albanijo, Albanija v Jugoslavijo... Večni Ahavver! In tako se je ponovno znašel v Beogradu, kjer je pred varijeteljem čakal na svojo ljubljeno Rahamo. Sedaj so ga znova izgnali na Grško.

PETROGRADSKI ZDRAVNIK DR. MOJS LOTKOV, ki se mu je posrečilo operativnim potom premagati doslej neozdravljivo bolezen reka. Raka na obrazu ali vratu je mogoče popolnoma odstraniti, če se prerože dotični živec. Dosednji poskusi so se slajno obnesli.

Velik požar v St. Pöltnu na Avstrijskem.

Dunajski listi poročajo o veliki požarni katastrofi, ki je zadela delavnice avstrijskih zveznih železnic v St. Pöltnu na Nižje Avstrijskem. Požar je izbruhnil v petek, 26. t. m., ob pol dveh jutraj. Ogenj so šele po eni uri zapazili. Požar je nastal v skladišču lakov oziroma v pleskarnici, kjer je bilo postavljenih 18 Pullmannovih modernih vozov. Vozovi so začeli goriti. Z največjim naporom se je požarni brambi posrečilo šest teh vozov nepoškodovanih rešiti, dočim je 12 vozov popolnoma zgorelo. Med zgorelimi vozovi je tudi novi salonski voz zveznega predsednika. Rešilna akcija je bila zelo otežkočena, ker je primanjkovalo vode. Po trinem naporu na gašenju se je posrečilo lokalnim požarnim brambam slovit požar lokalizirati. Kakor cenijo, znaša škoda več milijard avstrijskih kron. Generalno ravnanje avstrijskih železnic je izdalo posebno uradno poročilo, ki pravi, da je požar nastal okoli dveh ponoči in da so ga končno lokalizirali tako, da se je preprečila ogromna škoda. Uradno poročilo priznava, da je bilo v delavnici poškodovanih več železniških vozov. Zanimiva je izjava st. pöltenskega župana, ki pravi, da so požarne brambe prišle na lice mesta šele po dveh urah, ko je požar izbruhnil. Čeprav uradno poročilo ne priznava, da je zgorelo 12 modernih vozov, to ugotavlja župan, ki pravi, da so v pleskarski delavnici stoji Pullmannovi vozovi, 12 po številu, zgoreli. Vsa delavnica je popolnoma zgorela. Okoli 3. jutraj je bila situacija zelo kritična, ker je primanjkovalo vode. — Požar se je širil na mizarско delavnico na montažni oddelci. Končno se je posrečilo z vsemi naporji požar lokalizirati. Železniške delavnice v St. Pöltnu so v glavnem popravilne oziroma izdelovalne osebnih vozove za vse železnice proti jugu.

Dunajski listi ugotavljajo povzročeno škodo ter naglašajo, da je zgorelo 12 Pullmannovih vozov. Od teh so bili samo štiri je I. oziroma II. razreda, ostali so bili vsi III. razreda. Ti vozovi so bili namenjeni za brezoviti promet na jug in je zato zelo občutna škoda. Vozovi so popolnoma zgoreli, ostalo je samo železno ogrodje, ki je porabilo po prenovitvi za druge vozove. Dunajski listi se zlasti hudojejo nad dejstvom, da ni bilo pri gašenju dovolj vode na razpolago. Usodna za gasilno akcijo je bila pa tudi tam vladajoča popolna megla. Po pričakanju očitvecev je vladala taka megla, da se gasilci na 20 korakov niso videli.

Glede vzroka težke požarne katastrofe je težko sedaj točno odgovoriti. Železniška komisija stvar skrbno preiskuje in je zaskrbljena vse uslužbenice, ki so bili takrat v nočni službi, in so bili osebno zaslišani vsi stražarji. Vse dunajsko časopise strmi in se povprašuje, kako je bilo mogoče, da so katastrofalni požar zapazili šele 1 uro po izbruhu. Dolže, da nočne straže niso točno in vestno vršile svoje službe, ker bi drugače morale vsaj popreje požar zapaziti. Zanimivo je tudi, da avstrijske države železnice teh delavnic v St. Pöltnu niso zavarovale. Svoječasno so bile zavarovane, toda avstrijska vlada je iz načela varčljivosti prenehala s plačili zavarovalnih premij in tako je zavarovalna pogodba prenehala. — Dunajski listi cenijo škodo na približno 10 milijard.

Oče ubil ženo in sina.

Na novega leta dan se je v Močilah pri Ogulinu na Hrvatskem odigrala krava rodobinska tragedija. Dragutin Severin star, je ubil svojo ženo in nato še svojega sina. Te dni se je morilec zagovarjal pred sodiščem v Ogulinu. Obtožnica navaja, da je Severin že nad leto dni živel v prepilu s svojo ženo Terezijo in sinom Dragutinom. Bil je udan plačji, zanemarjal je svoj dom ter se čisto prepilal z ženo in sinom. Večkrat se je stpel s sinom ter mu grozil, da ga iztirja iz hiše živega ali mrtvega. To je na sodišču izpovedala priča Danica Severinska, ki je izjavila, da je Severin rekel, da bo izgnal ženo in sina iz hiše, ker ne more živeti z njima. Če Dragutin noče prostovoljno živ od hiše, ga iztirja mrtvega. Že nad leto dni niso Severinovi jedli skupaj.

Prepir v rodbini je bil vsak dan hujši, sovraštvo je narasčalo. Na Novega leta dan je Severin vprašal ženo Terezo, kdo da mu je iz žepa vzel 80 Din. Trdil je, da mu je denar vzela žena. Nato se je okrenil proti omari ter potegnil nož. V tem hipu je stopil sin Dragutin v hišo. Severin je zamahtnil z nožem proti njemu ter ga sunil v prsa. Ko se je sin okrenil, ga je oče še enkrat sunil v hrbet. Težko ranjen Dragutin je bežal proti orožniški postaji, a se je med potjo zgrudil mrtve na tla. Morilec je navil med tem na ženo ter jo z nožem sunil v trebuh. Tereza je čez nekaj časa umrla. Sodišče je Severina obsodilo na 15 let težkega dela.

Fran Čik s soprogo Julije javlja tužno vest, da se je njih nadvse ljubljani, edini sin

FRAN ČIK

absolvent železniške šole v Beogradu prešlil v večno boljše življenje po dolgem mučnem trpljenju, previden s svetlojstvi.

Pogreb rainkega bo v torek, dne 3. marca ob 4. popoldne iz dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

642

Anton Vodnik, posestnik, naznanjam v svojem in v imenu vseh sorodnikov žalostno vest, da je moja srčno ljubljena soproga, gospa

Ivana Vodnik

danes 2. t. m. po dolgi in mučni bolezni bogovdano preminila.

Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil v sredo, dne 4. marca 1925 ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Vidovdanska cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 2. marca 1925.

639

Drez posebnega obvestila.

Janez Dereani, polkovnik v pokoj, naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežuto vest, da je njegova soproga, gospa

Gabrijela Dereani

roj. Ettenberger

po dolgi bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 37. letu starosti, danes ob 11. dopoldne na Bledu mirno v Gospodu zaspala.

Truplo pogojniknice se prepelje v Žužemberk k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 28. februarja 1925.

640

Oglasni zavod Koptar
Ljubljana, Čopova 21
estruje za trgovce in obrtnike vse literature za vsa časopisa.
Se prijazno priporoča
Koptar
61 L

Zdravnik
dr. Vinko Gregorič
Ljubljana, Resljeva cesta 5
ordinira ob delavnikih od 11. do 4. popoldne

Piccolijev
železnato vino
krepča slabo, krvi potrebne in nerodne osebe, bledice in š. bke otroke.

Dobi se v
Ljubljani
dr. G. Piccoli
Dunajska cesta
1537

Imam narodaj tez 200m³
bukovih hlodov
in 1 vagon

javorovih hlodov
Les je prvovrsten.

Prodaja se
Anton Jakomini (Kočevje)

Mehanično umetno vezenje

perla, zastorov, monogramov, oblek bluz itd. v plo-
katom in v žilnem vodu, medelir, rlohalie z belim in naj-
različnejšim materijalom. — Entanje, predelovanje.
MATEK, Ljubljana,
poleg hotela „Struckelj“.

Pisemski
papir
priporoča
Narodna knjigarna.

Odprodaja konj.
Metna občina ljubljanska namrava odprodati tri
pare konj iz mestne pristave.
Javna dražba teh konj se vrši v sredo, dne
4. marca 1925, ob 10. uri dopoldne na
konjskem sejmišču pri mestni klavnici.

Mali oglasi, ki služijo v
potrebah in social-
ne namene občinstva,
vsaka beseda 50 nov.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zemlja, ki se prodaja
ter ostali stvari trgo-
skega značaja, vsaka
beseda Din 1.—
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Šteparico,
za čevljarstvo obrt, prvo-
vrstno — sprejemem ta-
kaj. — Maher & drug.
Ljubljana, Mirje 2. 607

Putnika

dobro uvedenog u Slove-
niji za skorji nastup —
traži tvrtka Mars d. d.
za izradbu i prodaju ru-
baca, Zagreb, Sajmište
55. — Ponude se foto-
grafijom slati na imeno-
vanu tvrtku. 633

Stanovanja

Elegantno sobo
šče distingviran-gospod,
2 do 3 krat tedensko v
Ljubljani. Predpogoj: di-
rekten vstop iz stopnišča
Dobro nagrado onemu
ki mu jo preskrbi. —
Ponudbe pod »10. mar-
rec 583« na upravo »SI
Naroda«.

Prodaj

POZOR! POZOR!
Ostanki za perilo
so naprodaj po polovični
ali zelo nižani ceni. Ne
zamudite ugodne prilike!
— Resljeva cesta št. 30,
I. nadst., desno. 638

Lokali

Gostilna
v Zagrebu (4 sobe, veli-
ka klet, vrt, 2 sobi za
stanovanje), na zelo pro-
metnem mestu — napro-
daj zelo poceni radi od-
hoda v inozemstvo. —
Zagreb, Ilica 248. 635

Posk

Instrukcije
iz matematike daje uč-
itelj matematike. — Po-
nudbe pod »Matematika
621« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Strašen zločin

je izvršil nekdo, kjer je umoril na stotine živih bitij. Zasedovalo se ga je dolgo časa. Sedaj se je na posredilo ga našli in sicer na Poljanski cesti 12 v Ljubljani pod naslovom »KONCESIONIRANI ZAVOD ZA UNICEVANJE SCU »KOV PODGAN IN MISI«.

Nepremičnine

Večje graščinsko posestvo,
poglavito gozd, relativno malo polja, ki nudi po-
polno eksistenco — ku-
pim. — Ponudbe na: Ju-
liji pl. Huebmershofen-
Silbernagl, Zagreb, Ilica
131/a. 618

Posoila

Visoke obresti
plačam za posojilo kra-
tek rok. — Ponudbe pod
»Popolna varnost/632« na
upravo »Slov. Naroda«.

Zdravnik

išče posojilo od 400.000
do 600.000 Din za zmer-
ne obresti in proti inter-
bulaciji na realije, ki da-
jejo popolno varnost. —
Ponudbe pod »Zdravnik
637« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Dopisovanje

Znanstvo želi
gospod z mlado damo,
lečeno ženo ali vdovo;
izključene niso samo-
stojne gospodine. —
Ponudbe s polnim naslo-
vom pod »Tajnost za-
jamčena/620« na upravo
»Slov. Naroda«. 620

Razno

Strojno pletenje
Pred Skofijo 1/1 — pro-
vzema v delo vsakovrst-
ne nogavice, kakor tudi
podpletanje. — Cene so-
lidne. 25/L

Otroka

(deklico), tri tedne sta-
rega, dam dobri ljudem
za svojega. — Ponudbe
pod »Dobra obitelj/630«
na upravo »Slov. Nar.«

Fakture inkasira,
opomine izvršuje in ter-
jatve vnovčuje s cedira-
njem — Gospodarska pi-
sarna, družba z o. z. v
Ljubljani, Wolfova ulica
št. 1. II. nadst. 37/L

TALMONE ČOKOLADA

Zahtevajte jo povsodi

455

Načeneje in največje skladišče dvokoles, motorjev, o-
troških vozčkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nado-
mestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno
popravo, emajliranje in pon klanje dvo- oles, otroških vozč-
kov, šivalnih strojev i. d. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčkov
Ljubljana, Karlova cesta št. 4. 45 L

Elegantni gospodje nosijo in zahtevajo

631

Les Tissus
A.G.B

Edino modne trgovine, katere žele biti na glasu, jih imajo vedno
na skladišču.

Prodaja na veliko:

ZAGREB, JELACIĆEV TRG 20/III. TELEFON 8—99.

Prager Presse

za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v
Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino
SHS (radi znižanja poštnega tarifa) samo Din 40—
mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav
Male Antante.

SPOMLADANSKE OBLEKE

iz prvovrstnega in najboljšega angleškega blaga izdeluje
po meri in po najnovejšem kroju

ŠTEVO GOMBOC

modni salon za gospode

Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II.

Oglejte si bogato izbiro! Zahtevajte preračuni!

Dajem tudi na obroke!

Točna izvršitev! 629 Nizke cene!

POZOR!
Od minist. za trgov. in industrijo konces.

kroina šola

Ljubljana, Zidovska ulica št. 5

otvoril s 9. marcem 1925 pomladni krojni tečaj za kroj-če, šivilje
in dame, ki se želijo izobraziti za samouporabo. Poučevali se bodo
poleg vsega krojenja še tudi prvi pomladni modeli in shimi kroj.
Tečaj bodo dne ni in večerni na željo a posebnim pod.ikom. Raz-
pošiljanje najmodnejših krojev za gospode in dame z natančnim
podukom po vseh mod-lit. Vp sovanje dnevno od 8. do 12. ure in
od 2. do 6. ure ali potom pošle. 624

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Ormož, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Pula, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček-račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela